2026.084

Archeologienota Ieper Steverlyncklaan 4

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

23-6-2026

A & B archeologie

Titel: Archeologienota Ieper Steverlyncklaan 4

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2026F265

Intern projectnummer: 2026.084

Locatiegegevens: provincie West-Vlaanderen, Ieper, Steverlyncklaan 4

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 46654,53 en Y: 172028,86; X: 46708,59 en Y: 172061,98

Oppervlakte plangebied: ca. 774m²

Kadastergegevens: Ieper, afdeling 1, sectie C, perceelnummers 33F8 (deel) 33H6 en 33Z6 (zie figuur 22)

Topografische kaart: zie figuur 20 en 21

Betrokken actoren: Bert Acke (archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 23/06/2026

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING 4

1.1. WETTELIJK KADER 4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT 4
1.2.1. VRAAGSTELLING 4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN 4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE 5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE 5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK 5
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN 6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING 6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN 6

2. BUREAUONDERZOEK 7

2.1. HUIDIGE TOESTAND 7
2.2. GEPLANDE WERKEN 12
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING 18
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING 18
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING 21
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING 23
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING 24
2.4. HISTORISCHE SITUERING 26
2.4.1. IEPER 26
2.4.2. PROJECTGEBIED 28
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING 37
2.5.1. STEENTIJD 39
2.5.2. ROMEINSE TIJD 39
2.5.3. MIDDELEEUWEN 39
2.5.4. NIEUWE EN NIEUWSTE TIJD 40
2.5.5. ONBEPAALDE DATERING 42

3. SYNTHESE 43

3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON 43
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK 44
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN 45

4. SAMENVATTING 47

5. BIBLIOGRAFIE 49

6. BIJLAGES 51

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen aan de Steverlyncklaan 4 te Ieper (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper, waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 300m² en de bodemingreep minstens 100m² beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en de omgeving errond. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.[1] Deze online databank is deels uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt[2], de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius[3], een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met wat dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.[4] Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.[5]

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Voor het bureauonderzoek werden de verschillende raadpleegbare bronnen geraadpleegd. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand van het plangebied is en werden de geplande werken onder de loep genomen. Op basis van al deze gegevens werd ten eerste afgetoetst of verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

---

[1] Agentschap Onroerend Erfgoed 2024, *Inventaris*.

[2] http://www.geopunt.be/kaart

[3] http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/

[4] http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/

[5] http://www.ngi.be/topomapviewer/

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

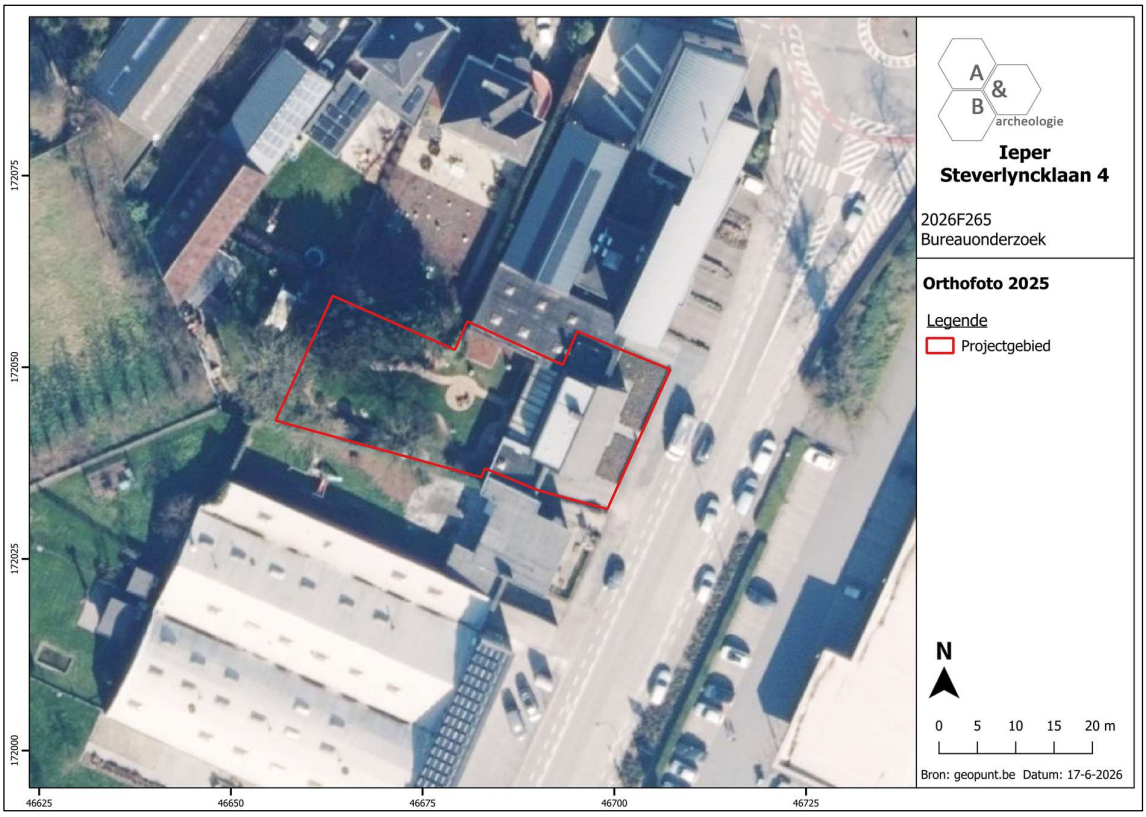
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

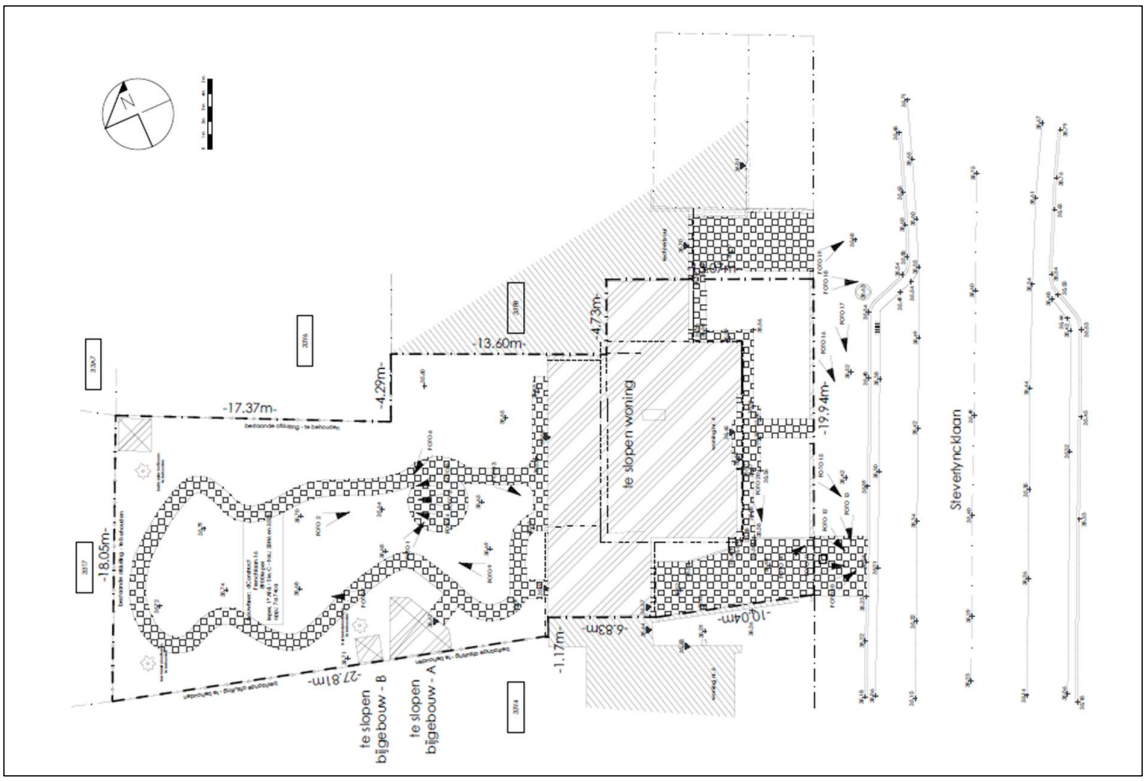
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

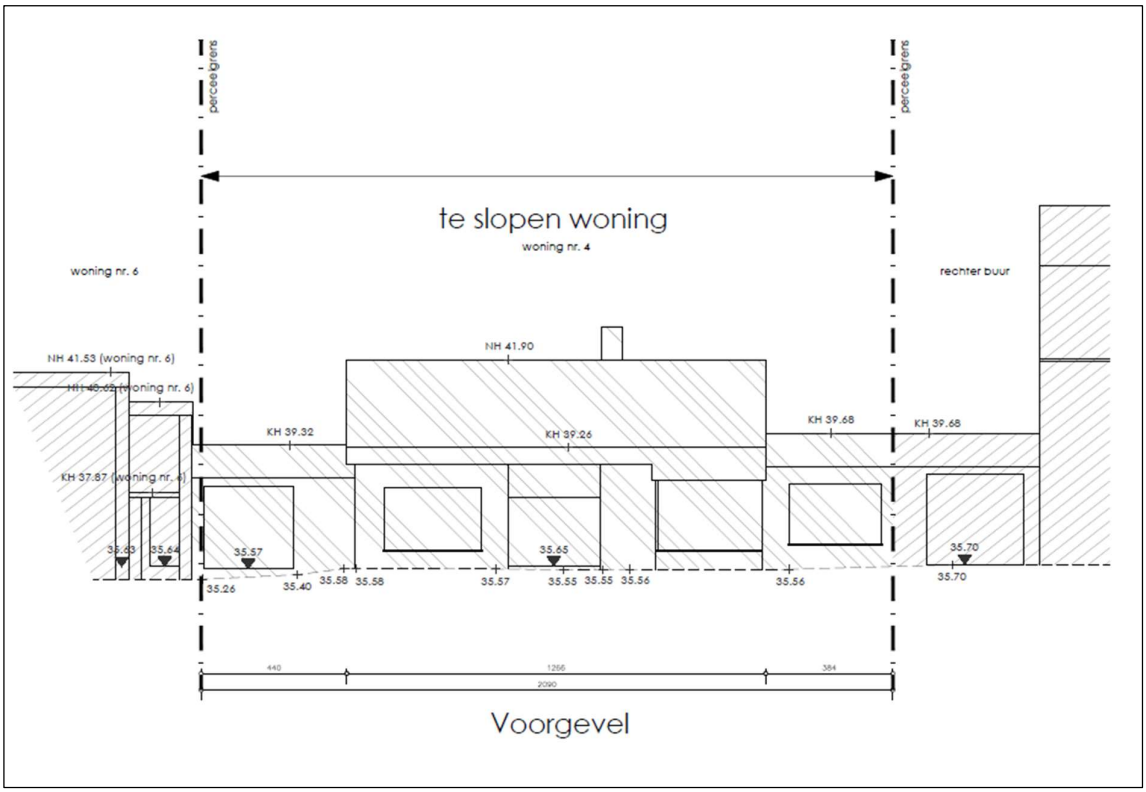
Het plangebied is ca. 774m² groot en situeert zich ten westen van de Steverlyncklaan, ter hoogte van huisnummer 4. In het oosten is op het terrein een woning met omliggende verhardingen gelegen. Het westelijke deel van het plangebied is in gebruik als tuingrond met paden en aanplantingen. In deze zone zijn daarnaast drie bijgebouwen aanwezig.

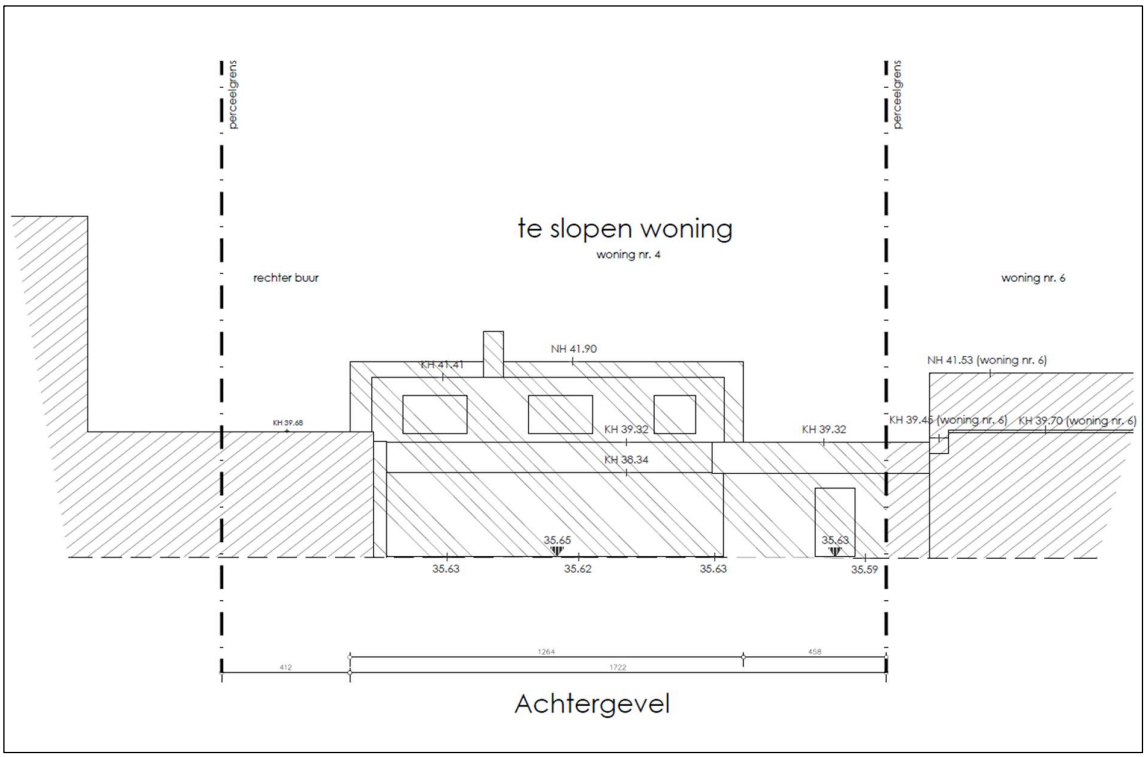
Figuur 1 Zicht op het plangebied op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

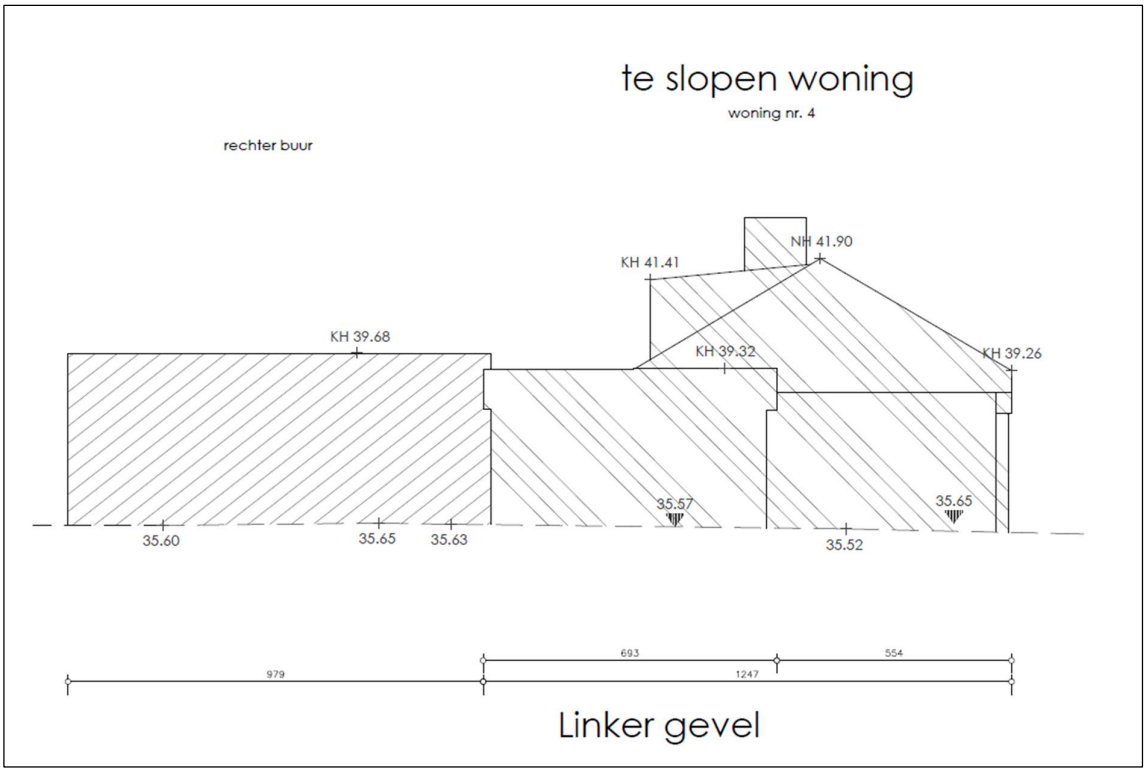
Figuur 2 Uitsnede uit het inplantingsplan van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

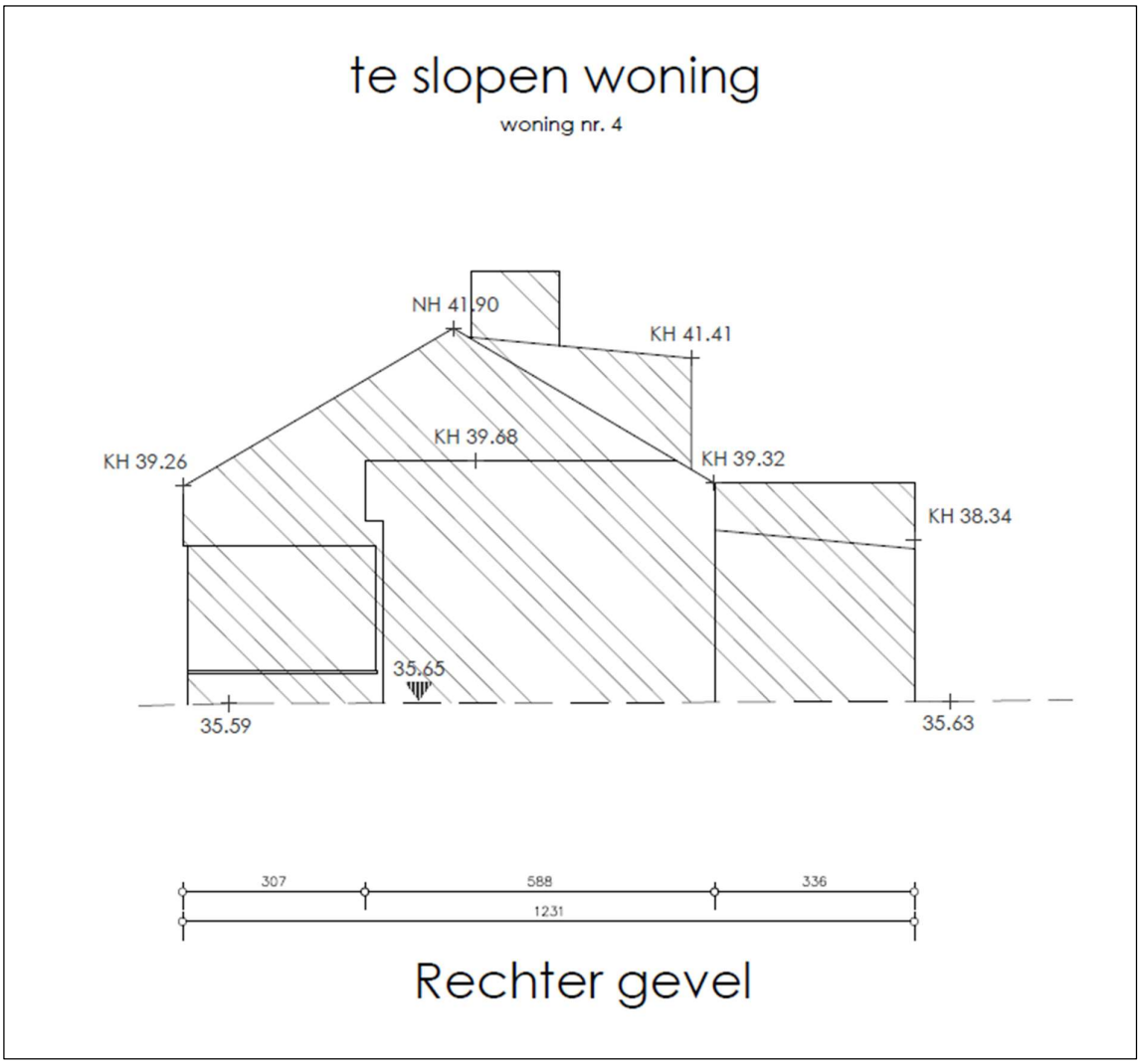
Figuur 3 Uitsnede uit het gevelplan (voorgevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

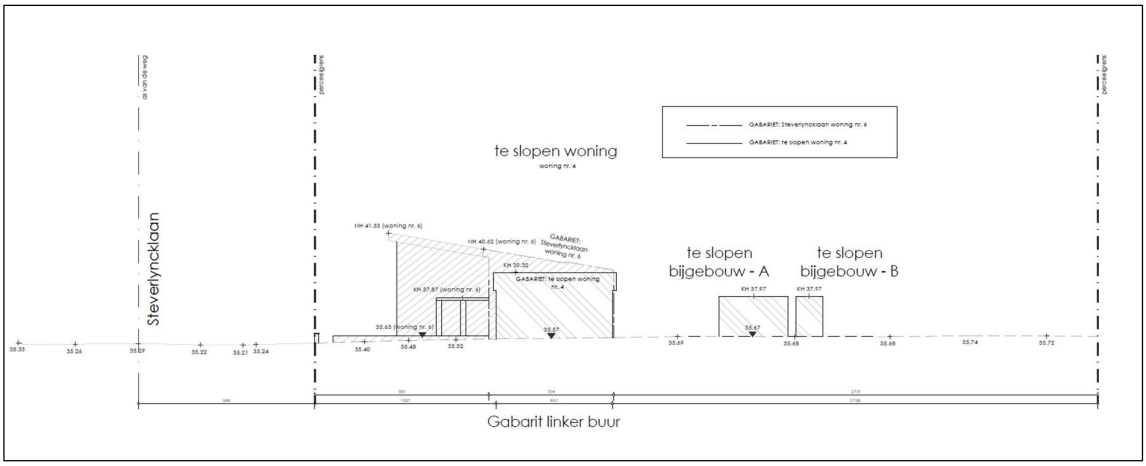
Figuur 4 Uitsnede uit het gevelplan (achtergevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 5 Uitsnede uit het gevelplan (linker gevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 6 Uitsnede uit het gevelplan (rechter gevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 7 Terreinprofiel van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 8 Zicht op de woning met huisnummer 4 langs de Steverlyncklaan (bron: https://www.google.be/maps).

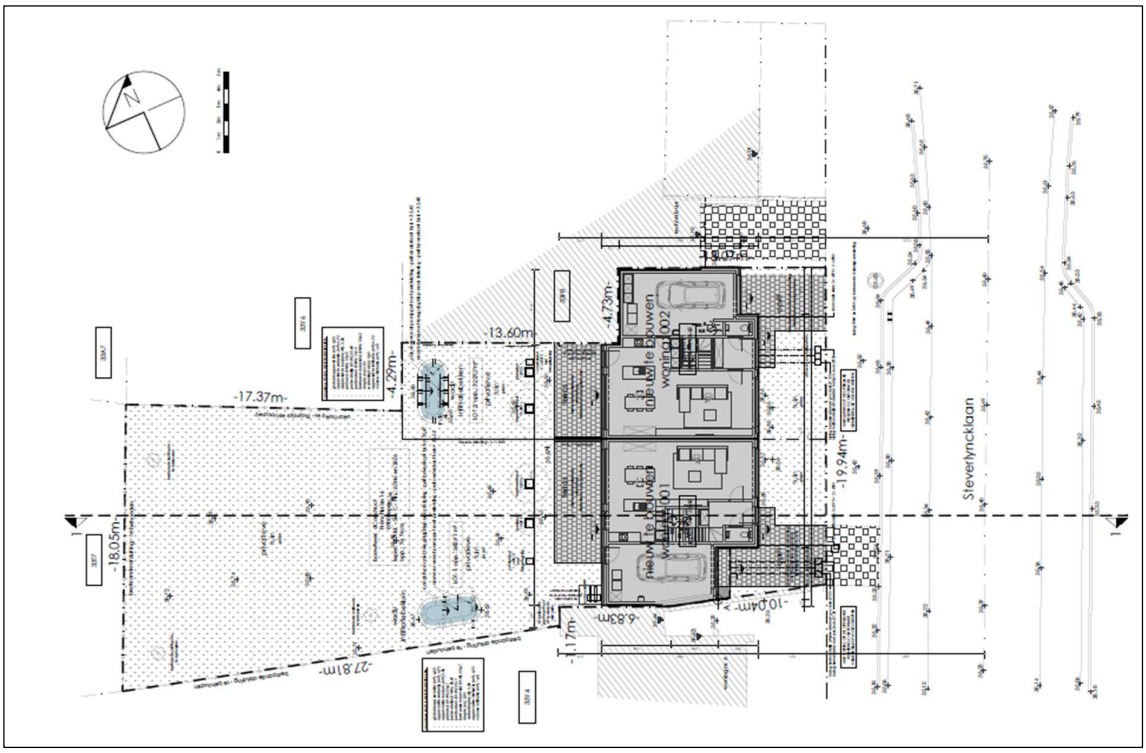
2.2. Geplande werken

De initiatiefnemer wenst de bestaande bebouwing te vervangen door twee nieuwe woningen. Hiertoe wordt de bestaande woning in eerste instantie gesloopt, net als de bijgebouwen en de omliggende verhardingen. Vervolgens worden op de plaats van de huidige woning twee nieuwe halfopen woningen (elk ca. 100m²) gebouwd. Voor de fundering dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van ca. 80 à 100cm. Bij elke woning wordt een oprit en terras voorzien in betonklinkers. Beide woningen zullen omgeven worden door een voor- en achtertuin. In de achtertuin wordt bij elke woning een wadi (ca. 6,83m²) aangelegd tot een diepte van ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau, alsook een regenwaterput (10.000l), een pompput (1.500l) en een controleput. In de achtertuin blijven de bestaande loofbomen behouden. Verder wordt hier een nieuw gazon aangelegd.

De bodemingrepen situeren zich dus voornamelijk ter hoogte van de huidige bebouwing. Deze zone is wellicht reeds enigszins geroerd. In de achtertuin vinden enkel oppervlakkige ingrepen (aanleg gazon en klinkerverharding) en diepere ingrepen met een zeer beperkte oppervlakte (aanleg wadi's en putten) plaats.

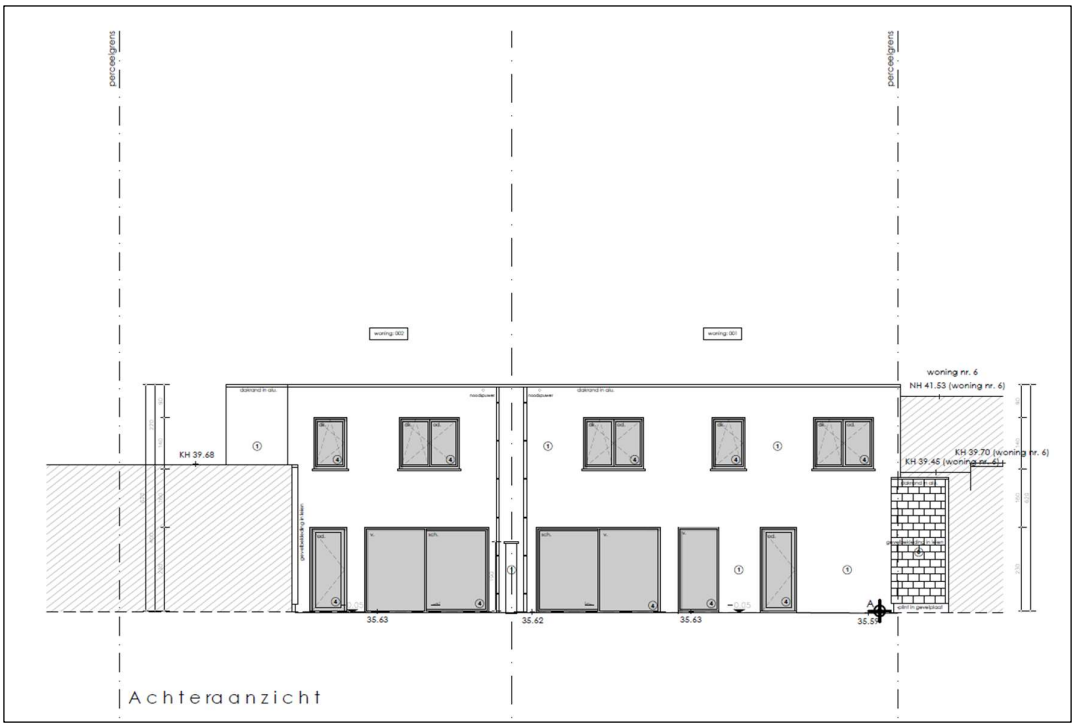
Figuur 9 Uitsnede uit het ontwerpplan, geprojecteerd op het GRB (bron: initiatiefnemer).

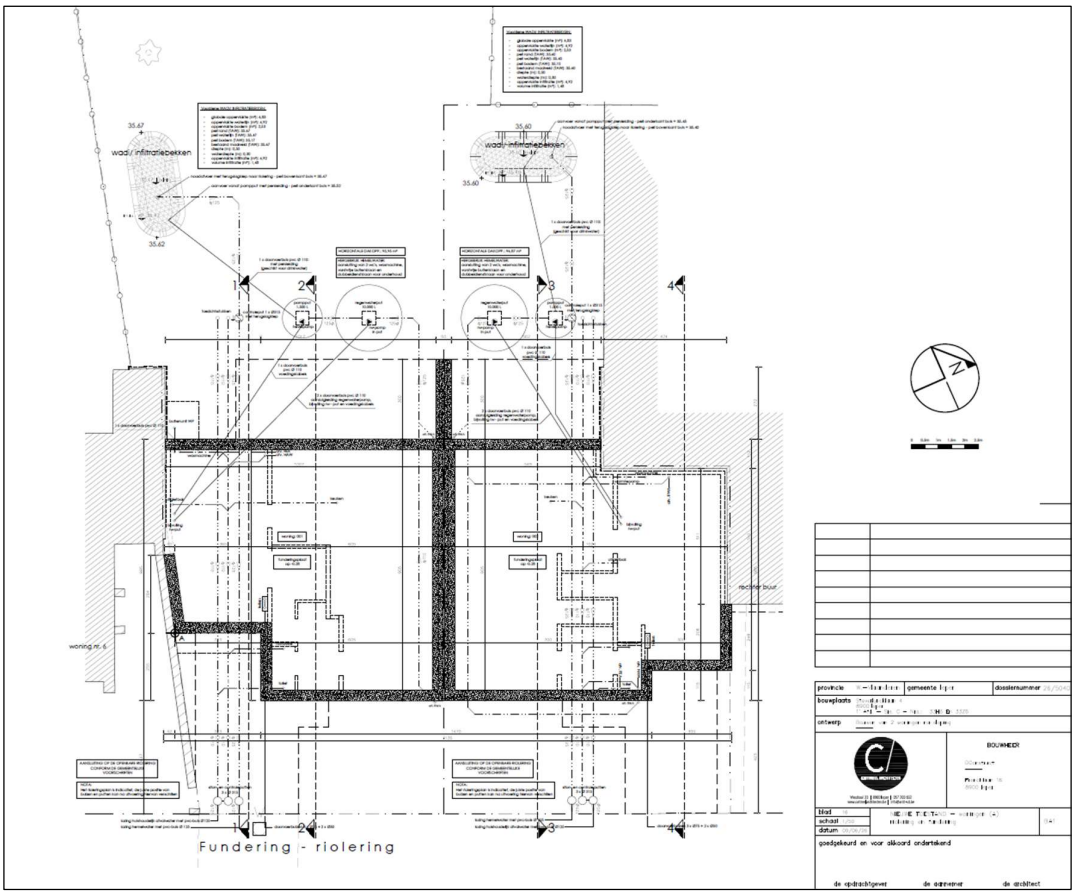
Figuur 10 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

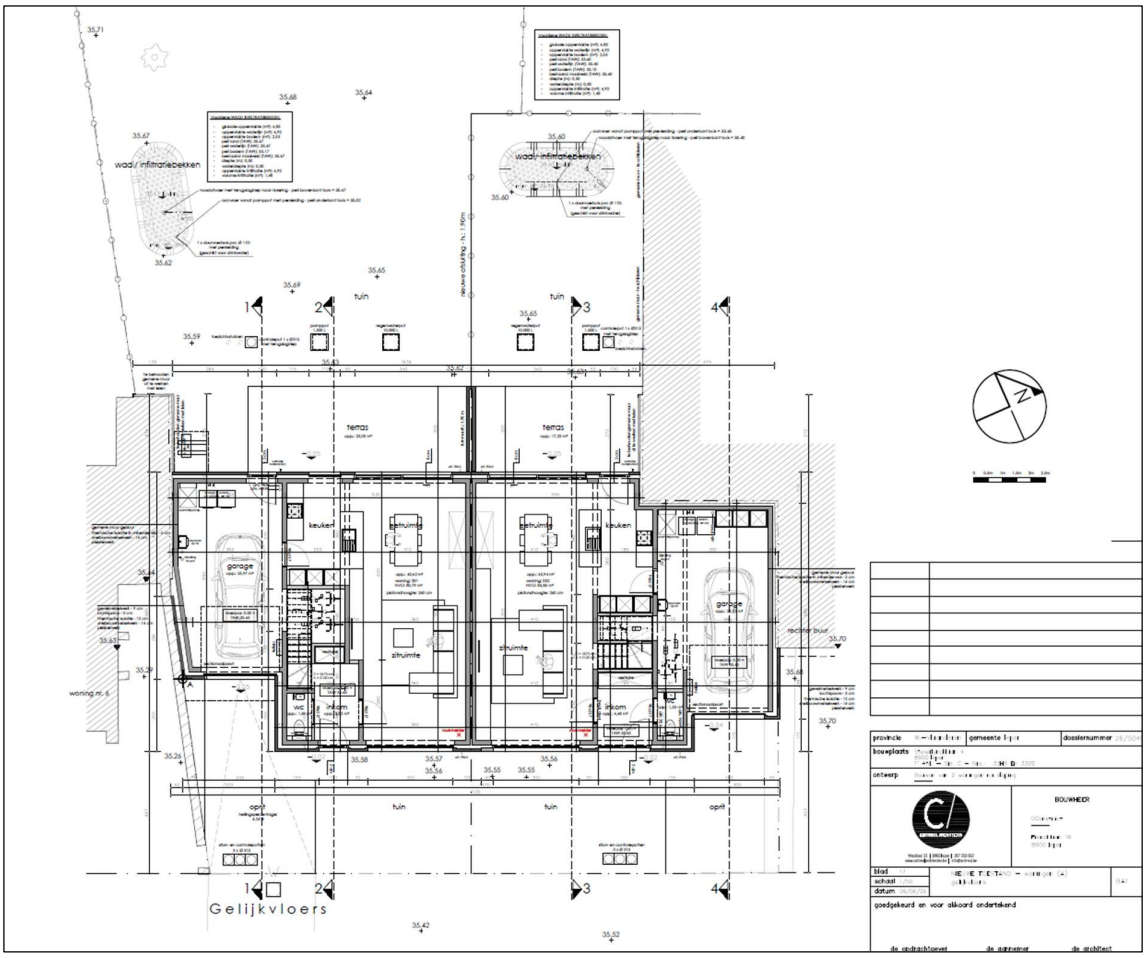
Figuur 11 Uitsnede uit het gevelplan (voorgevel) van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer).

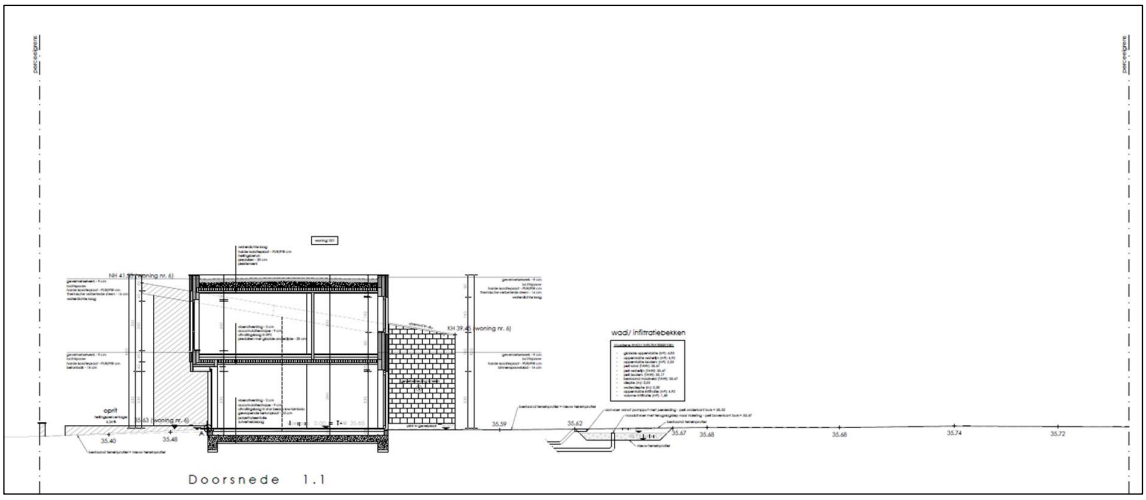
Figuur 12 Uitsnede uit het gevelplan (achtergevel) van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer).

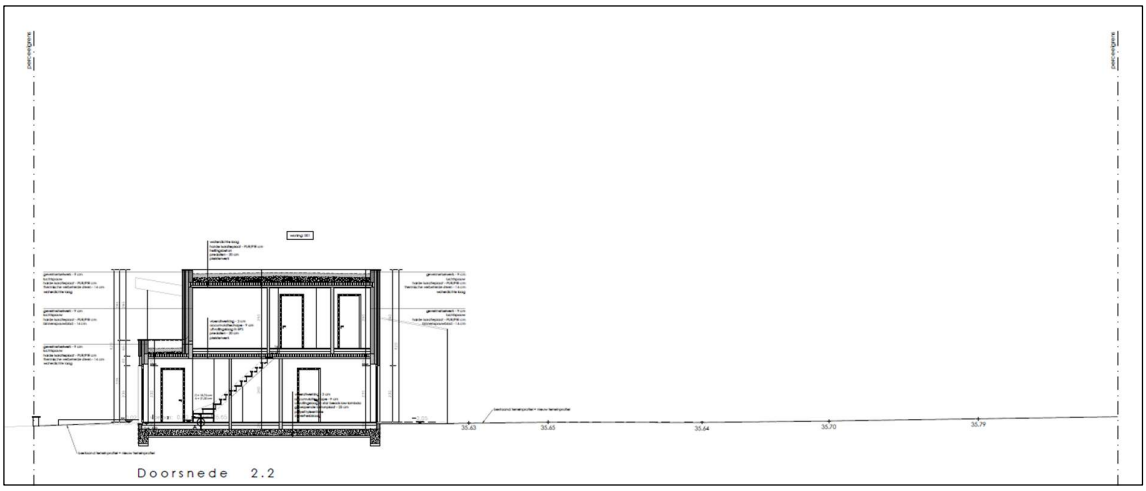
Figuur 13 Uitsnede uit het funderings- en rioleringsplan (bron: initiatiefnemer).

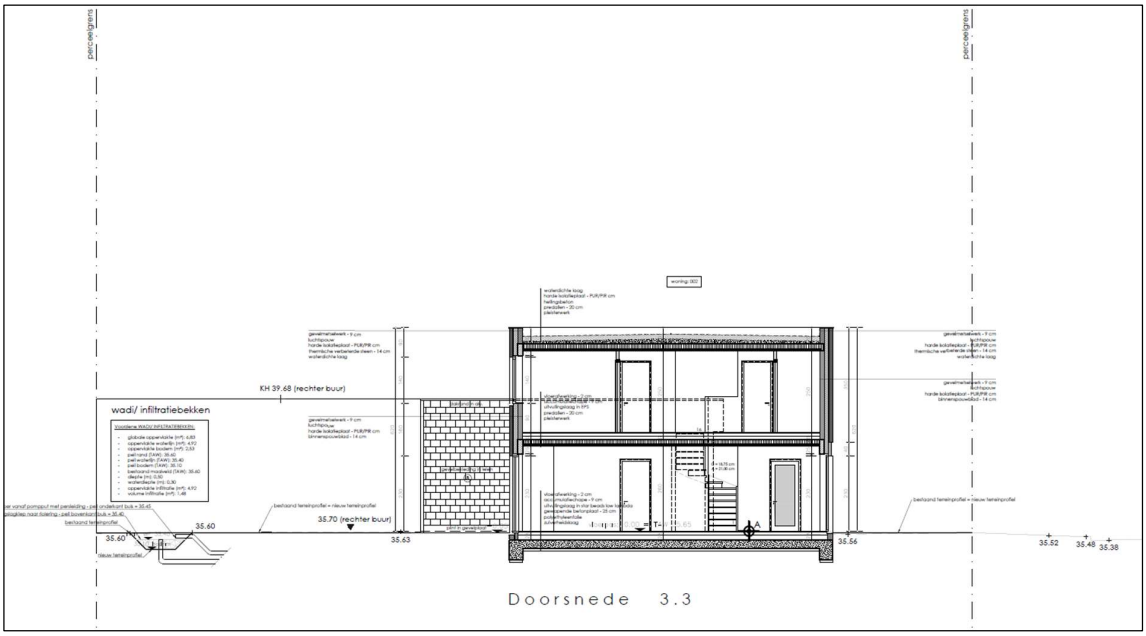
Figuur 14 Uitsnede uit het ontwerpplan van het gelijkvloers (bron: initiatiefnemer).

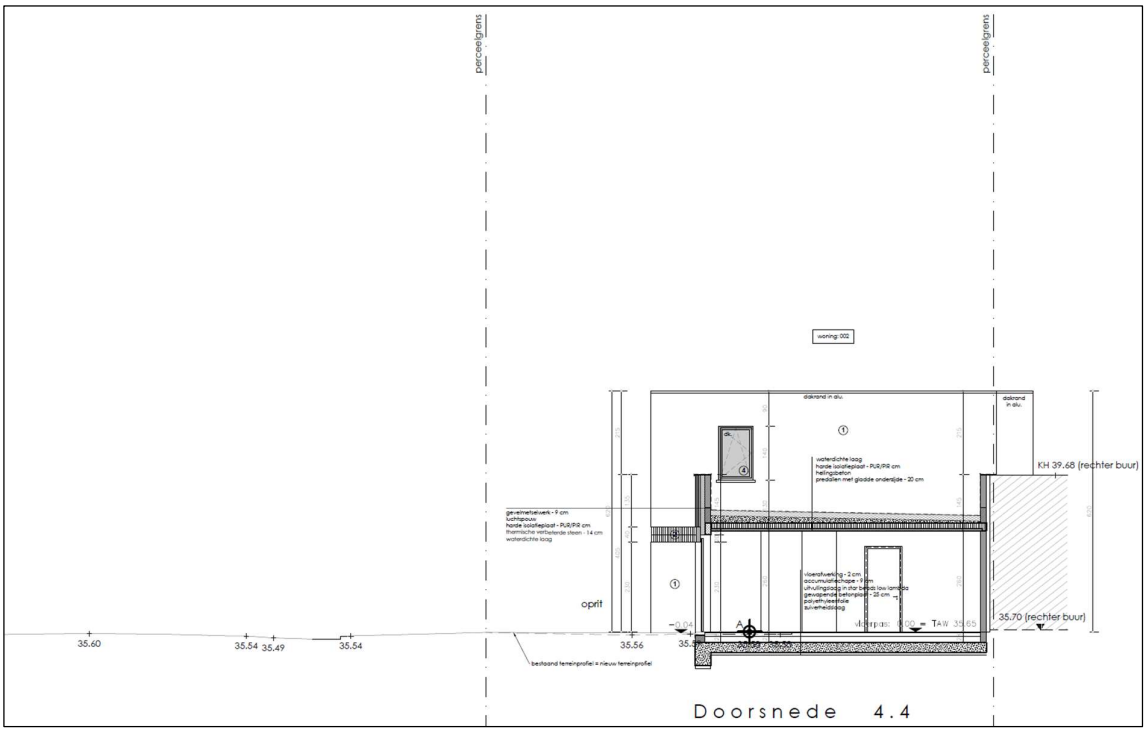
Figuur 15 Doorsnede 1.1 (bron: initiatiefnemer).

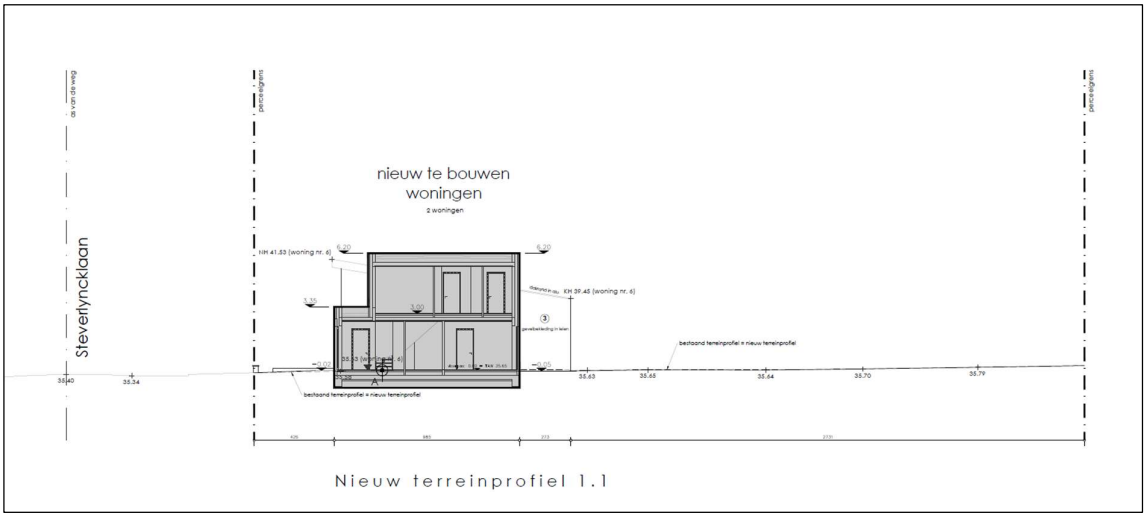
Figuur 16 Doorsnede 2.2 (bron: initiatiefnemer).

Figuur 17 Doorsnede 3.3 (bron: initiatiefnemer).

Figuur 18 Doorsnede 4.4 (bron: initiatiefnemer).

Figuur 19 Terreinprofiel van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer).

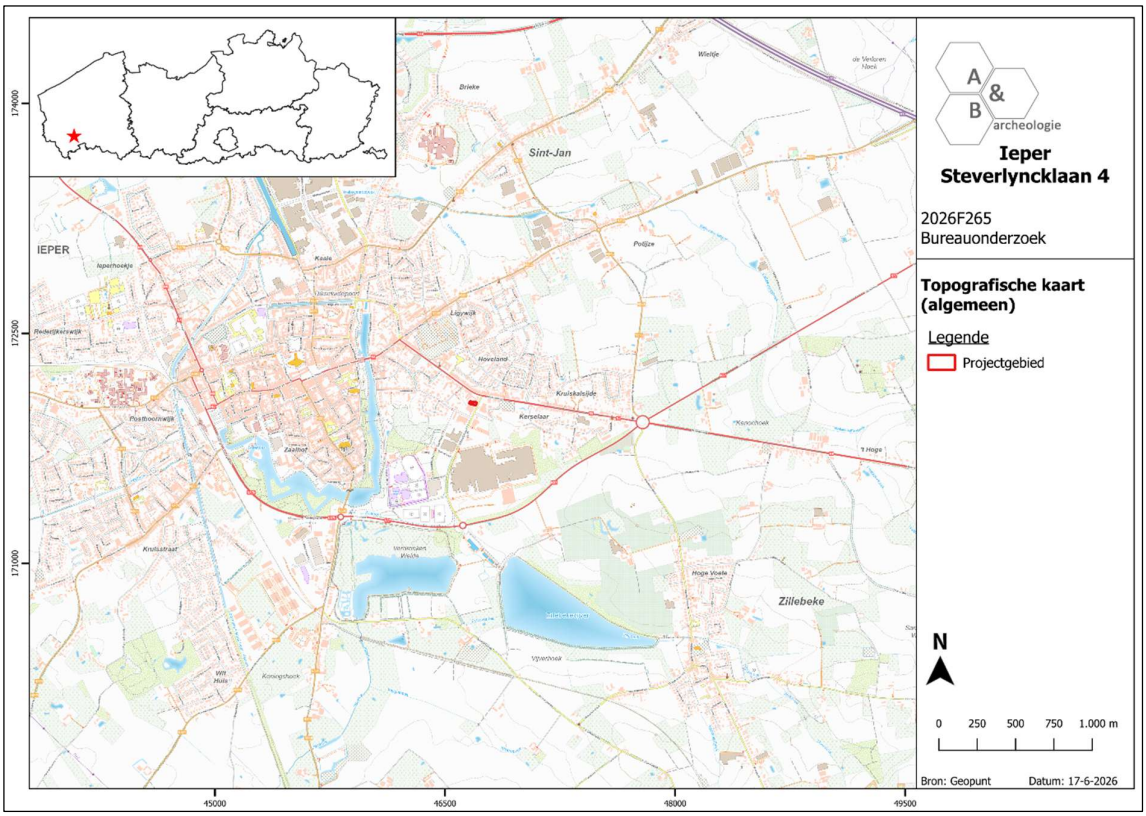
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

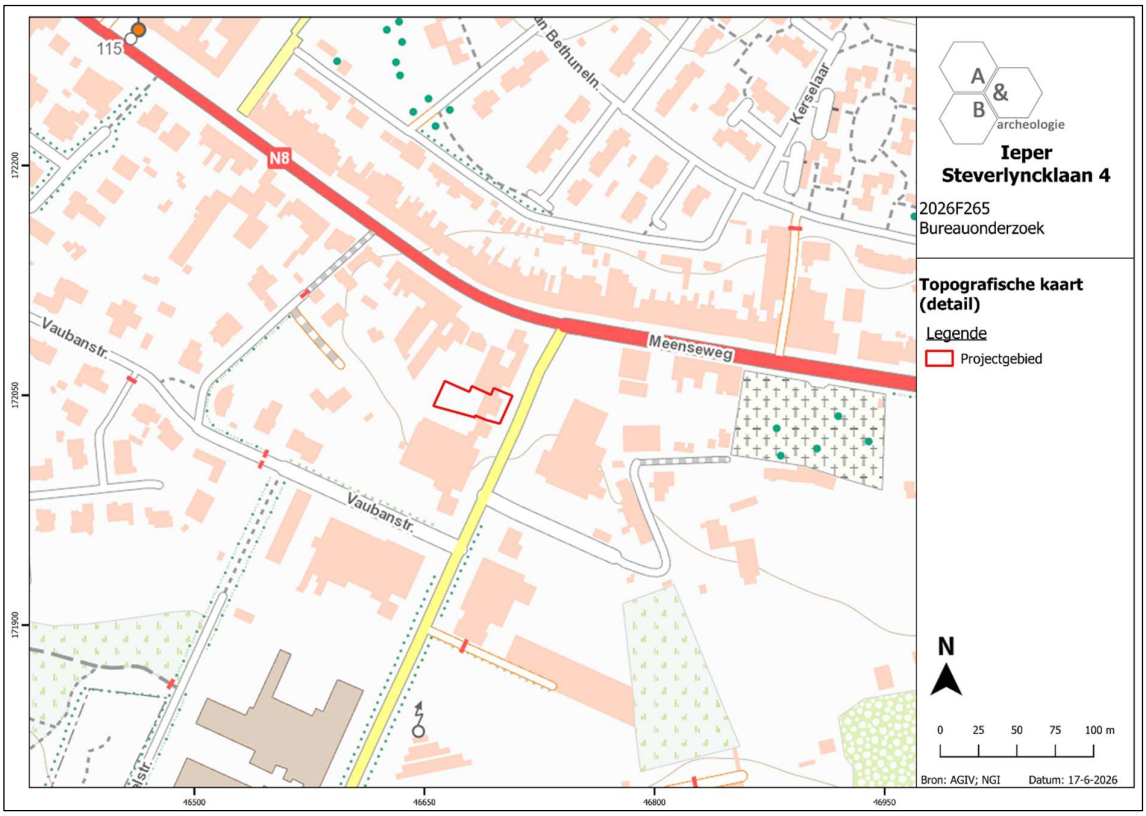
Ieper is gelegen in het zuidwesten van de provincie West-Vlaanderen. De stad kent 11 deelgemeenten, maar het plangebied behoort tot Ieper zelf. De stad Ieper wordt omgeven door deelgemeenten Zillebeke in het zuidoosten, Voormezele in het zuidwesten, Vlamertinge in het westen, Boezinge in het noordwesten en Sint-Jan in het noordoosten. Verder grenst Ieper in het noordoosten aan Langemark (Langemark-Poelkapelle) en in het oosten aan Zonnebeke. Het kanaal Ieper-IJzer loopt van Ieper naar het noorden, parallel aan de Ieperlee. Naar het zuiden loopt het kanaal rond het centrum van Ieper verder naar Komen. De Ieperlee doorsnijdt het stadscentrum van Ieper van zuid naar noord. De stadskern wordt in het noorden, zuiden en oosten afgebakend door de Wieltjesgracht/Kasteelgracht/ Majoorgracht/Boterplas die gevoed wordt door de Vijverbeek en in het noorden van de stad in de Ieperlee loopt.

Het plangebied bevindt zich ten oosten van de stadskern van Ieper, buiten de omgrachting, op ca. 1km van de Grote Markt. Het behoort echter wel tot de stedelijke agglomeratie rond Ieper. Het terrein wordt in het oosten begrensd door de Steverlyncklaan en situeert zich ten zuiden van de Meenseweg en ten noorden en oosten van de Vaubanstraat. De omgeving van het plangebied is grotendeels bebouwd met zowel residentiële als commerciële en industriële gebouwen. Even ten oosten situeert zich het Menin Road South military cemetery.

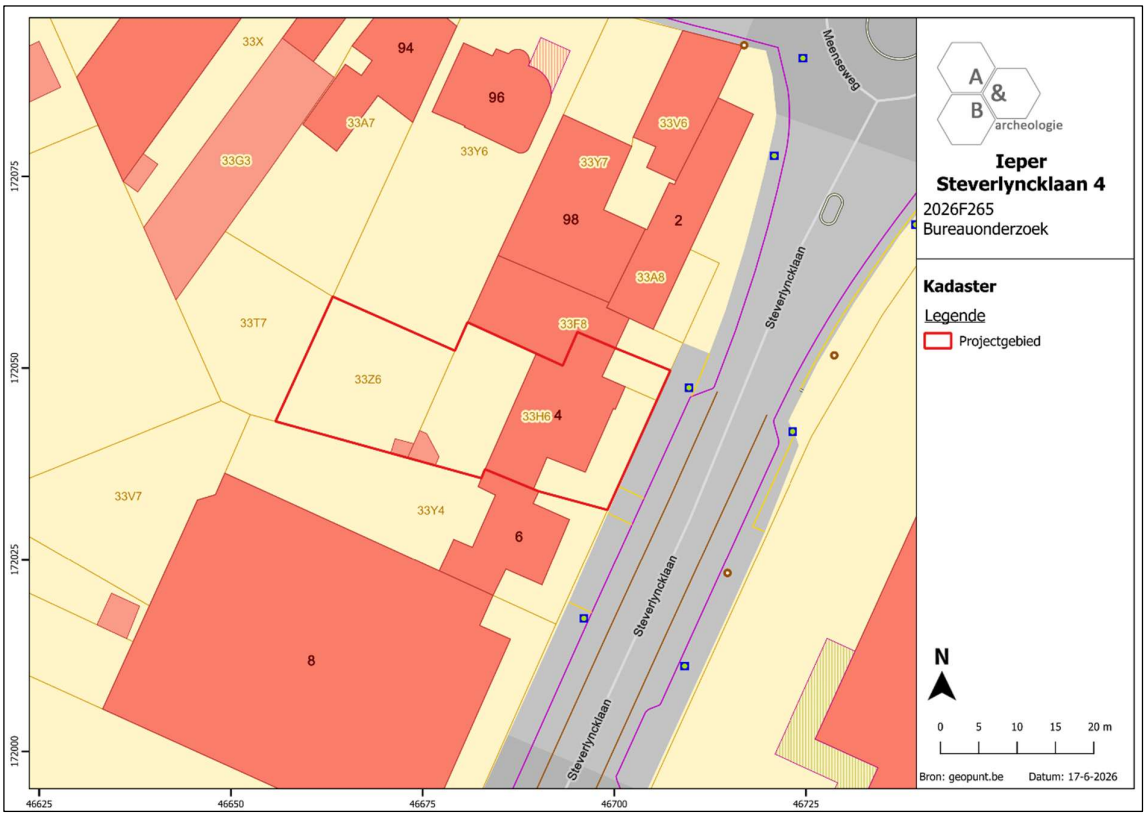
Op de bodemgebruikskaart van 2001 wordt het oostelijke deel van het plangebied ingekleurd als ‘andere bebouwing’ en het westelijke deel als ‘gewestweg’. Het oostelijke terreindeel is op heden inderdaad bebouwd, maar het westelijke doet dienst als achtertuin.

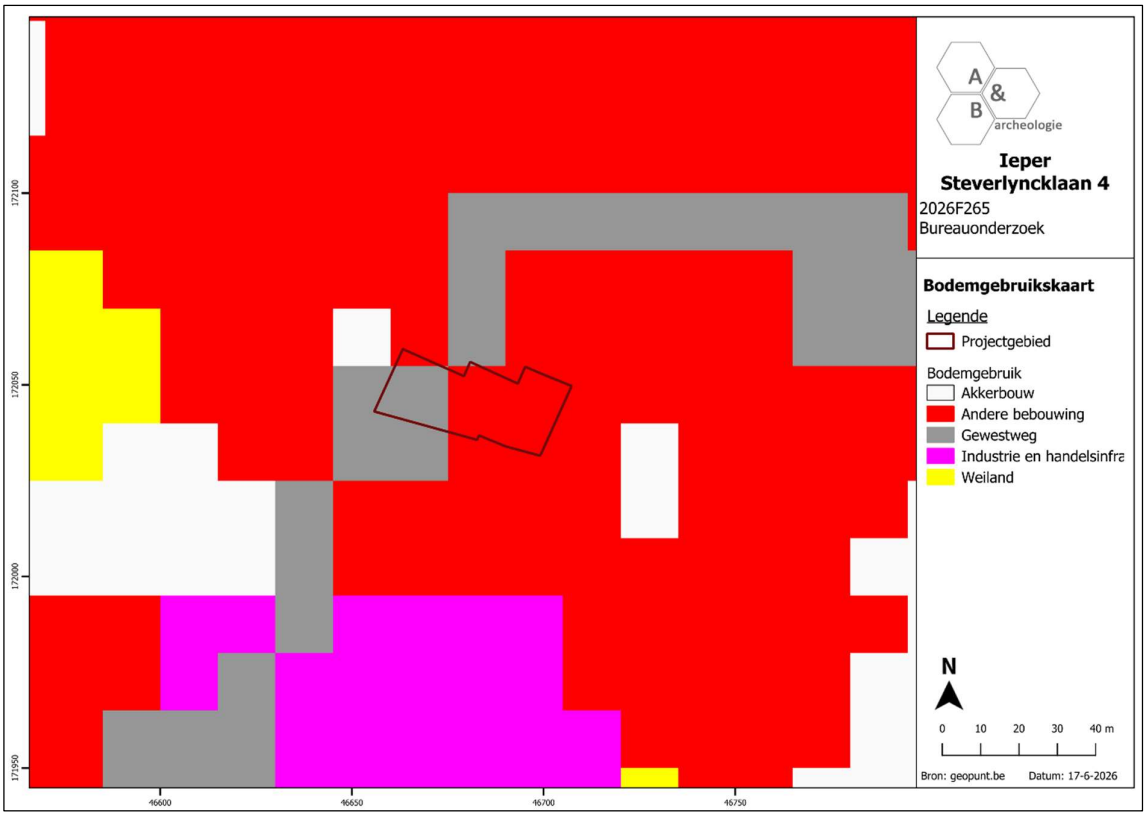
Figuur 20 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 21 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 22 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

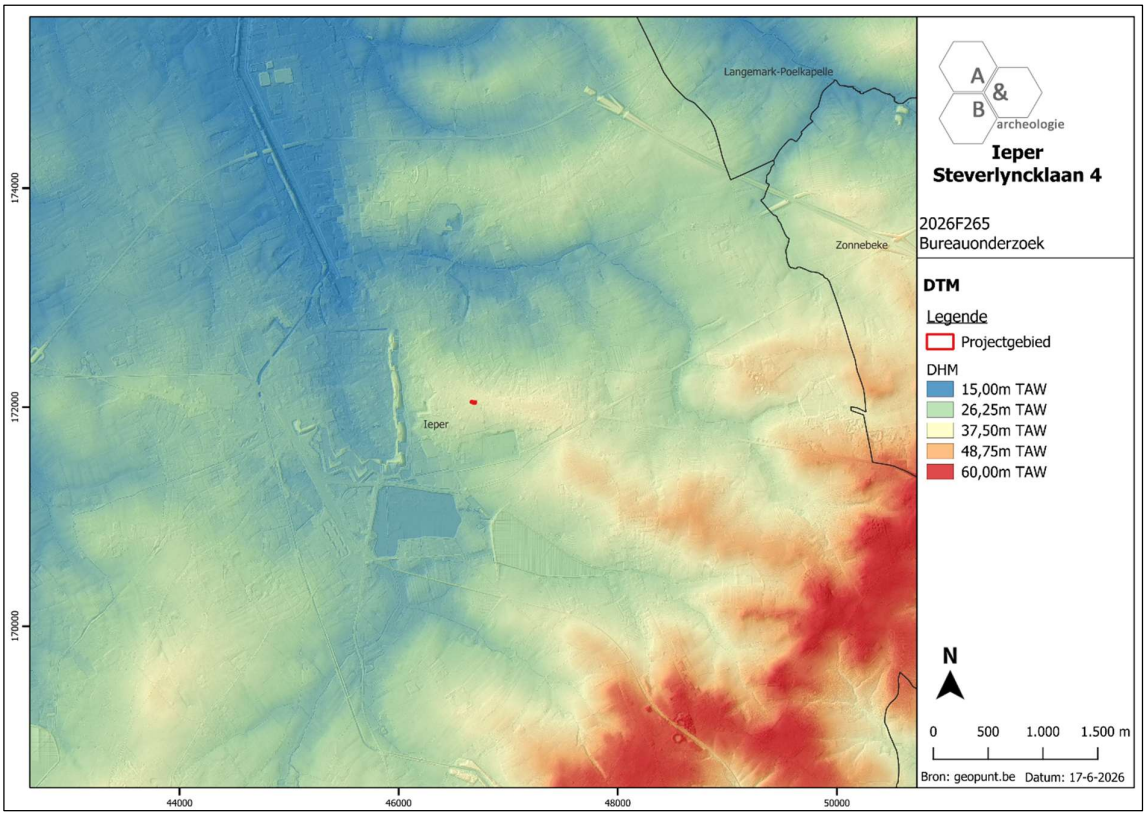
Figuur 23 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

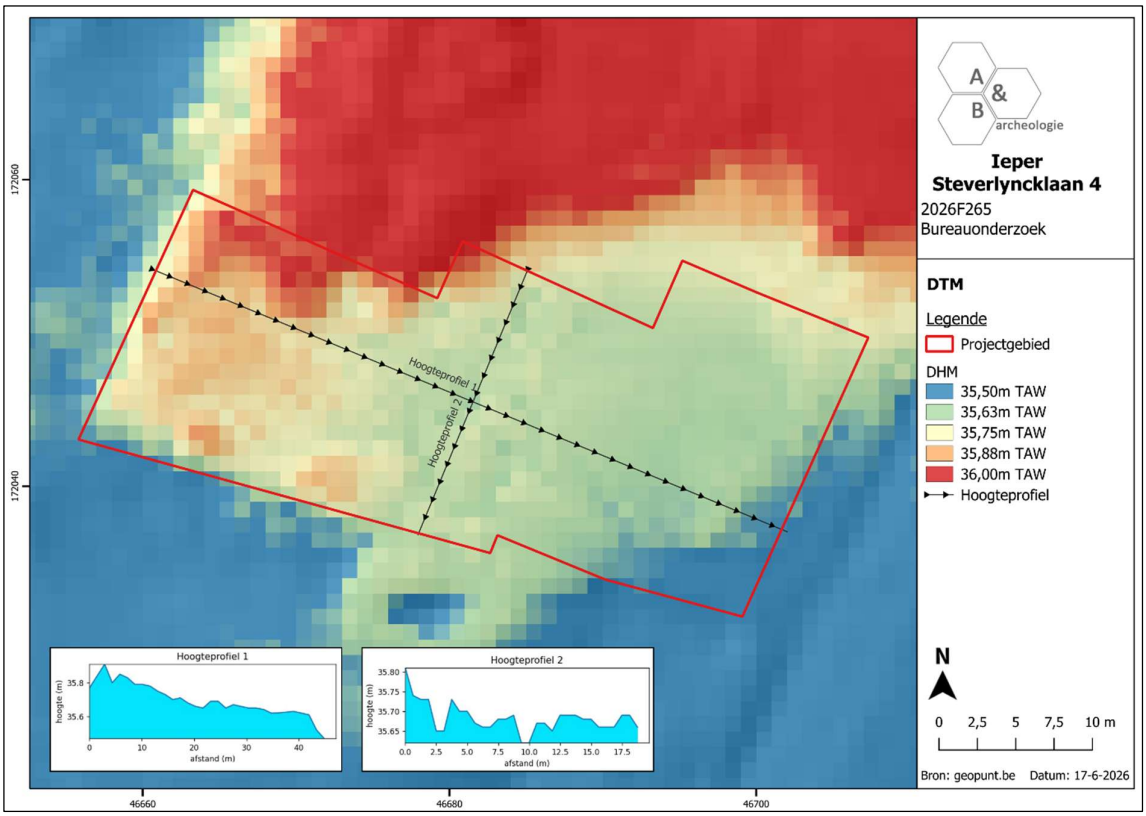
Ieper is gelegen in de Westhoek en maakt deel uit van de Vlaamse zandleemstreek. Ten zuiden en ten oosten van de stad liggen enkele heuvelruggen die oplopen tot ca. +58m TAW (ten oosten) en ca. +154m TAW (Kemmelberg, ten zuiden). Deze heuvels kennen uitlopers tot in de Ieperse deelgemeenten Voormezele en Hollebeke. Het grondgebied van de stad Ieper is echter minder hoog gelegen en helt licht af naar de Ieperlee, de waterloop die de stad van zuid naar noord doorkruist. Verder kan het kanaal Ieper-IJzer duidelijk onderscheiden worden als lagergelegen zone in het landschap. De wallen rondom het oostelijke en zuidelijke deel van de stadskern zijn dan weer als hogere zones aangemerkt.

Het plangebied bevindt zich op een noordwestelijke uitloper van een noordoost-zuidwest gerichte heuvelrug die zich ten zuidoosten van de stad bevindt. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is te zien dat het terrein algemeen ietwat oploopt van zuidoost (ca. +35,4m TAW) naar noordwest (ca. +36,0m TAW).

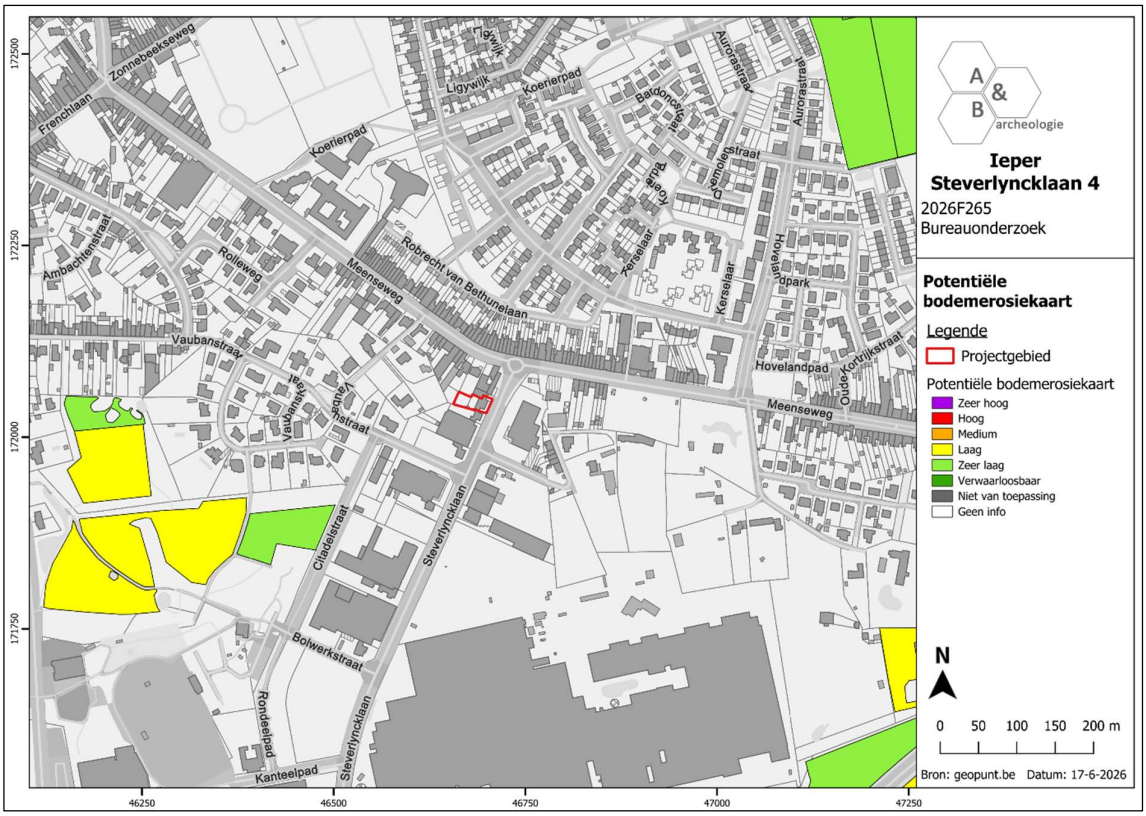
Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied niet ingekleurd, wat aangeeft dat er geen informatie voorhanden is voor het terrein. Aan terreinen in de ruimere omgeving met gelijkaardige landschappelijke kenmerken wordt een zeer lage tot lage bodemerosiegraad toegekend. Deze verwachting geldt ook voor het plangebied.

Figuur 24 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

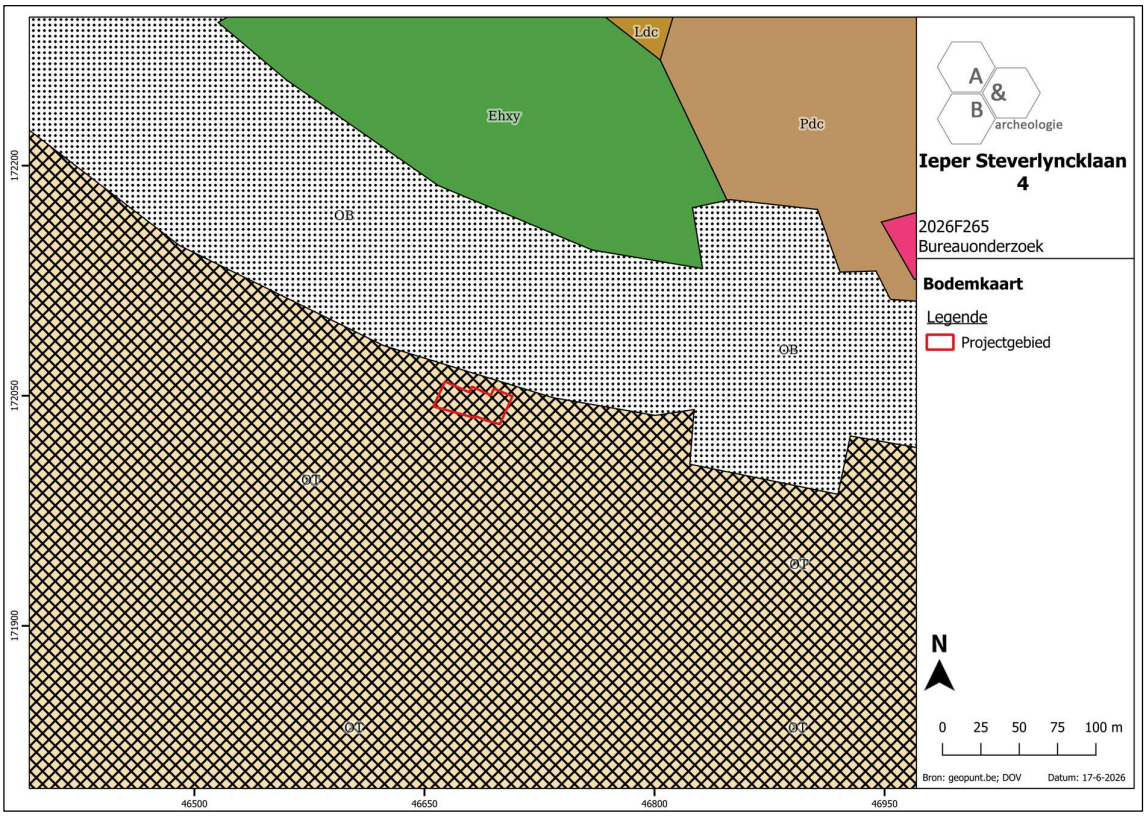
Figuur 25 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart worden binnen het plangebied sterk vergraven gronden (type OT) aangegeven. Dit zijn kunstmatige bodems waarvan het originele profiel door ingrijpen van de mens is gewijzigd of vernietigd. In de ruime omgeving van het plangebied worden daarnaast vooral matig droge tot matig natte (lichte) zandleembodems aangegeven.

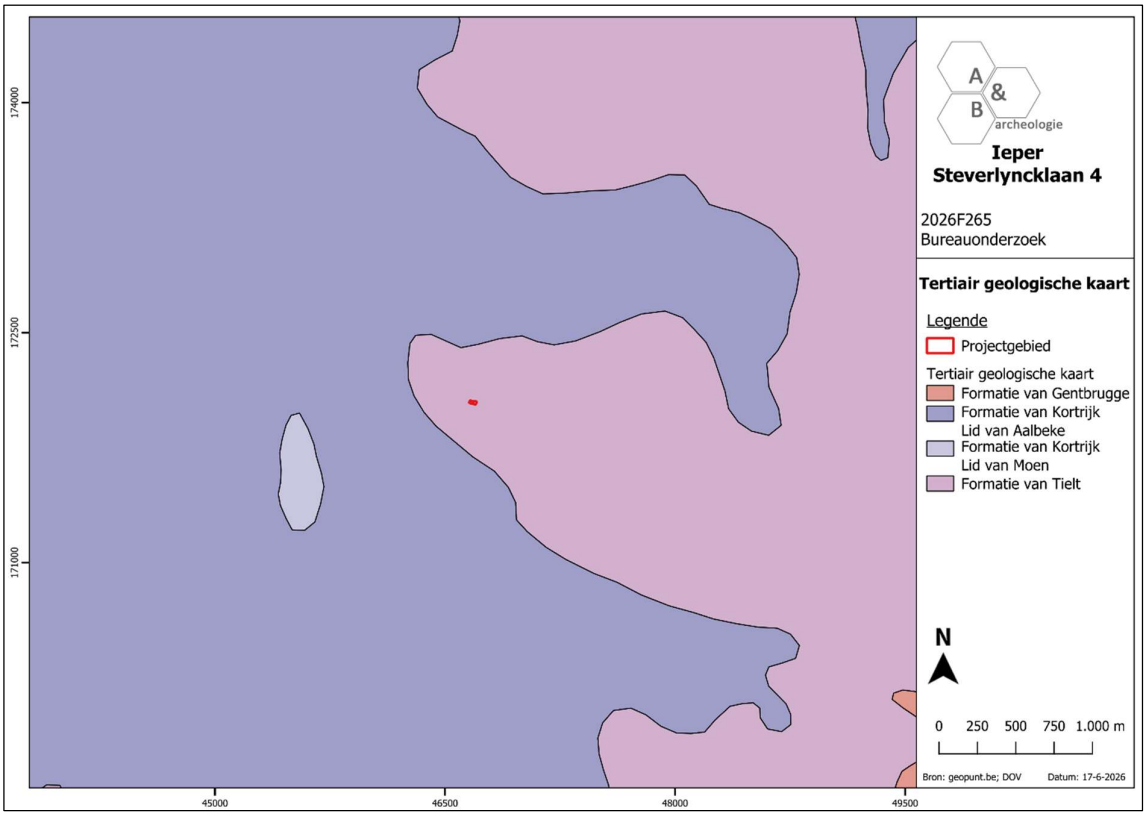

Figuur 27 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).

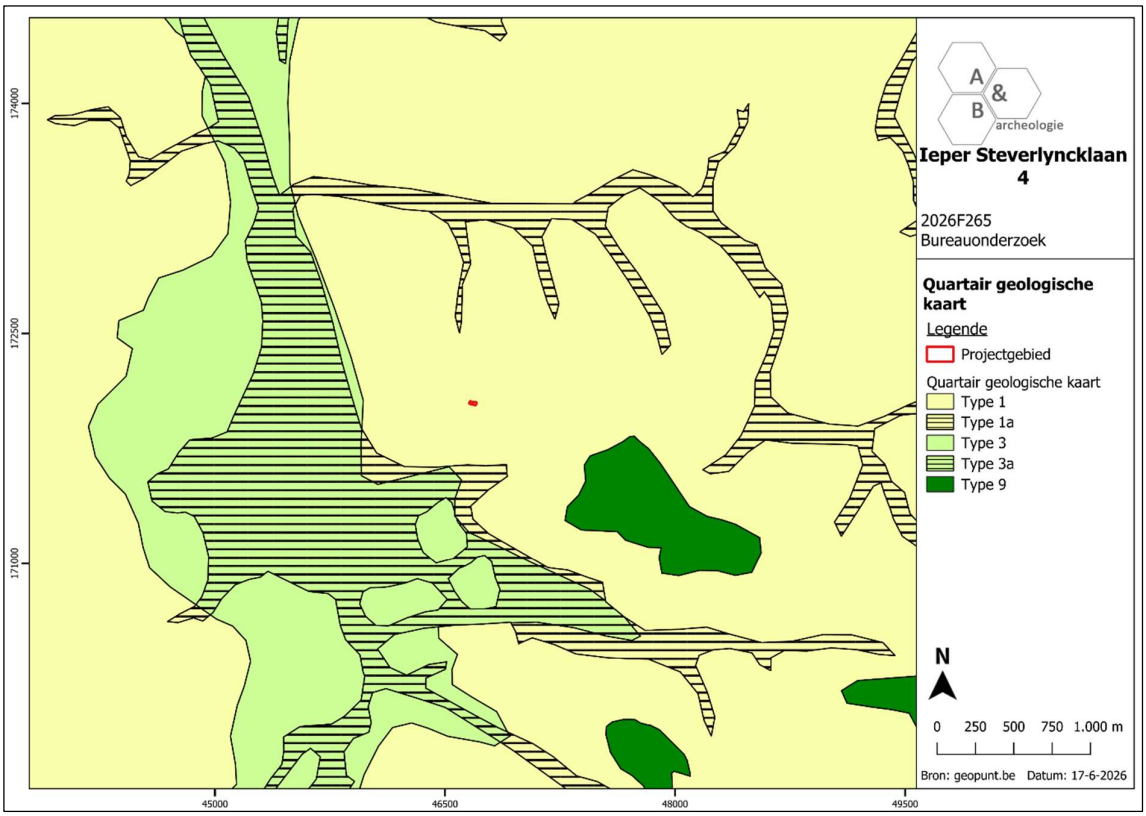
2.3.4. Geologische situering

De tertiaire opbouw bestaat binnen het plangebied uit de Formatie van Tielt. Deze geologische eenheid wordt gekenmerkt door een grijsgroen, kleihoudend zeer fijn zand tot silt.

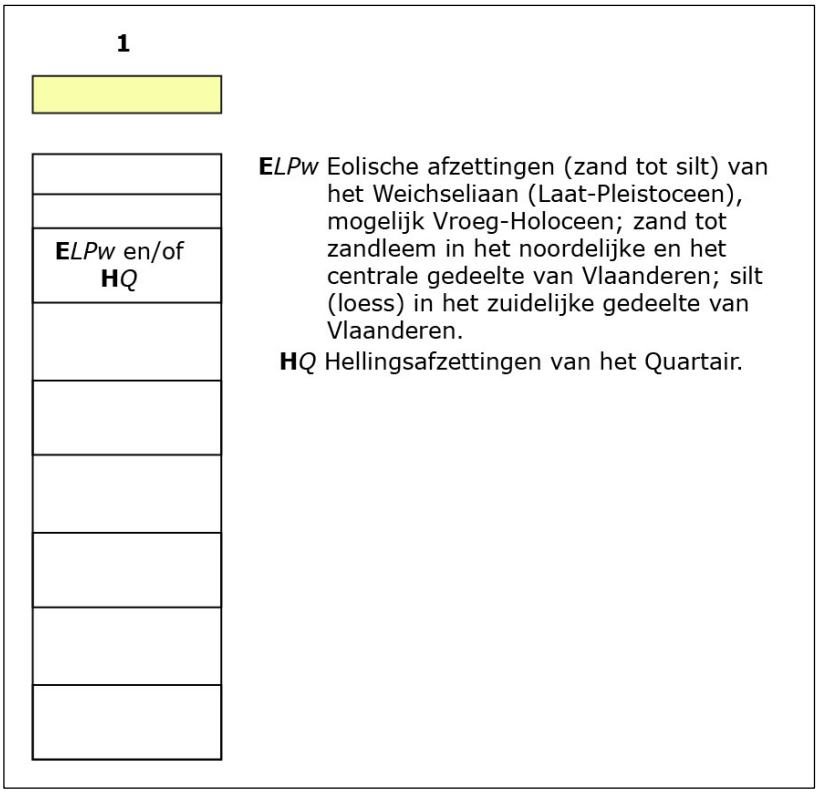
De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit type 1: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen boven op de Pleistocene sequentie (1). De Pleistocene sequentie bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holoceen en/of uit hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 28 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 29 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 30 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 1 (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

2.4.1. Ieper[6]

De stad Ieper ontwikkelde zich op het kruispunt van de Iepere, nu de Ieperlee, en de landweg tussen Brugge en Rijsel. De oudste vermelding van Ypra gaat terug tot in 1066 en verwijst naar de Ieperlee. Vermoedelijk kent Ieper echter een oudere oorsprong als Karolingische fiscus. In de 12de-13de eeuw groeide Ieper snel uit tot een grootstad. De ligging, op het kruispunt van de Ieperlee met de weg tussen Brugge en Rijsel, was hiervoor van groot belang. Zo stond de stad via de Ieperlee in verbinding met de Vlaamse kustvlakte, waar veel wol geproduceerd werd, maar ook met Brugge, dat in die periode een belangrijke metropool was. De stad werd via de landweg eveneens verbonden met Brugge, maar ook met het Leiebekken en met Noord-Frankrijk. In combinatie met de uitstekende plaatselijke waterkwaliteit werd Ieper hierdoor een belangrijk centrum in de productie en handel van textielwaar.

Aanvankelijk kende Ieper verschillende kernen, waarvan die rond de Sint-Pieterskerk vermoedelijk de oudste was. De wijding aan Sint-Pieter doet een oorsprong in de vroege middeleeuwen vermoeden. Al in 1127 was Ieper voorzien van een D-vormige omwalling die op de Ieperlee aansloot. Iets noordelijker bevond zich een kern rond de Sint-Maartenskerk. Dit was of evolueerde tot een grafelijke stichting. Ook de wijding aan de heilige Martinus wijst wellicht op een oorsprong in de vroege middeleeuwen. Achteraf werd in deze zone een motteheuvel met neerhof ingeplant, die tegen het einde van de 11de eeuw evolueerde tot een burgerlijke nederzetting. Andere kernen gaan terug tot in de 12de of 13de eeuw. Zo ontstond de parochie Sint-Jacobs in het tweede kwart van de 12de eeuw; de parochie van Onze-Lieve-Vrouw ten Briele wordt voor het eerst vermeld in 1196 en de Sint-Jansparochie in 1200. De oudste ontwikkeling van de stad situeerde zich duidelijk ten oosten van de Ieperlee. Pas in de eerste helft van de 13de eeuw werd ook het deel ten westen van de rivier betrokken bij de stadsontwikkeling. Ook de Sint-Kruis- en de Sint-Michielsparochie kwamen in deze periode tot stand. Geleidelijk aan werden de verschillende kernen met elkaar verbonden.

Tussen 1214 en 1248 werden de vesten rond Ieper aangelegd, waardoor bepaalde wijken, waaronder Onze-Lieve-Vrouw ten Briele, Sint-Jan, Sint-Michiels en Sint-Kruis buiten de stadsomwalling kwamen te liggen. Bij de aanleg van de vesten werd gebruikgemaakt van de bestaande topografie, zoals de lagergelegen gebieden van de Boterplas en het 'Ketelquaet', en de bestaande omwallingen, waaronder deze van de Sint-Pietersparochie en die van het neerhof van de Zaalhofmotte. Deze motte was in het bezit van de graven van Vlaanderen en was de opvolger van de motte aan Sint-Maartens. Ze werd na 1127 uitgebouwd door Diederik van den Elzas op de westelijke oever van de Ieperlee.

Aan het begin van de 14de eeuw werden de vier buitenwijken alsnog opgenomen binnen een grotere omwalling. Deze 'Uterste Veste' was 7,6km lang en bestond uit een 18m brede en 2m diepe gracht, aan de binnenzijde geflankeerd door een aarden wal met palissade. Op de uitvalswegen werden daarnaast nieuwe poorten gebouwd, waaronder de Nieuwe Komenpoort. De versterking was onverdedigbaar, maar gaf een gevoel van veiligheid. Door de economische achteruitgang en het beleg

[6] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Historische stadskern van Ieper*; Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ieper*.

van Ieper in 1383 werden de kerken van Sint-Michiels en Sint-Kruis afgebroken. Het Ieperse bestuur besliste vervolgens dat de buitenwijken niet heropgebouwd zouden worden.

De Bourgondische hertog Filips de Stoute maande Ieper op het einde van de 14de eeuw aan om de stad beter te versterken. Daarbij werd teruggevallen op het tracé van de 13de-eeuwse omwalling. Er werd een stenen stadsmuur gebouwd die voorzien was van torens, poorten en een aarden binnenwal. De Bourgondische vesten werden afgewerkt in 1409. Vanaf het einde van de 16de eeuw werden ter hoogte van de poorten nog bolwerken/bastions uitgebouwd.

Binnen de oorspronkelijke, 13de-eeuwse omwallingen waren slechts twee kloosters gevestigd: dat van de predikheren en dat van de minderbroeders. Andere ordes, waaronder de augustijnen en de geschoeide karmelieten moesten hun heil zoeken in de buitenwijken. Vanaf de 15de eeuw vestigden verschillende ordes zich echter ook binnen de stadswallen. Ze kochten verschillende huizen aan en richtten er refuges in. Soms werden deze, zeker na de godsdiensttroebelen, uitgebouwd tot grotere complexen.

Doorheen de eeuwen verloor Ieper aan belang en werd het vooral nog een lokaal centrum. In de eerste helft van de 17de eeuw en de tweede helft van de 18de eeuw kende de stad nog een grote wederopbouw- en nieuwbouwperiode, voor zowel religieuze als burgerlijke instellingen en particuliere initiatieven. Ook werd tussen 1638 en 1640 het kanaal Ieper-IJzer gegraven in een poging om de stad te voorzien van een betere aansluiting met het bevaarbare waterwegennet.

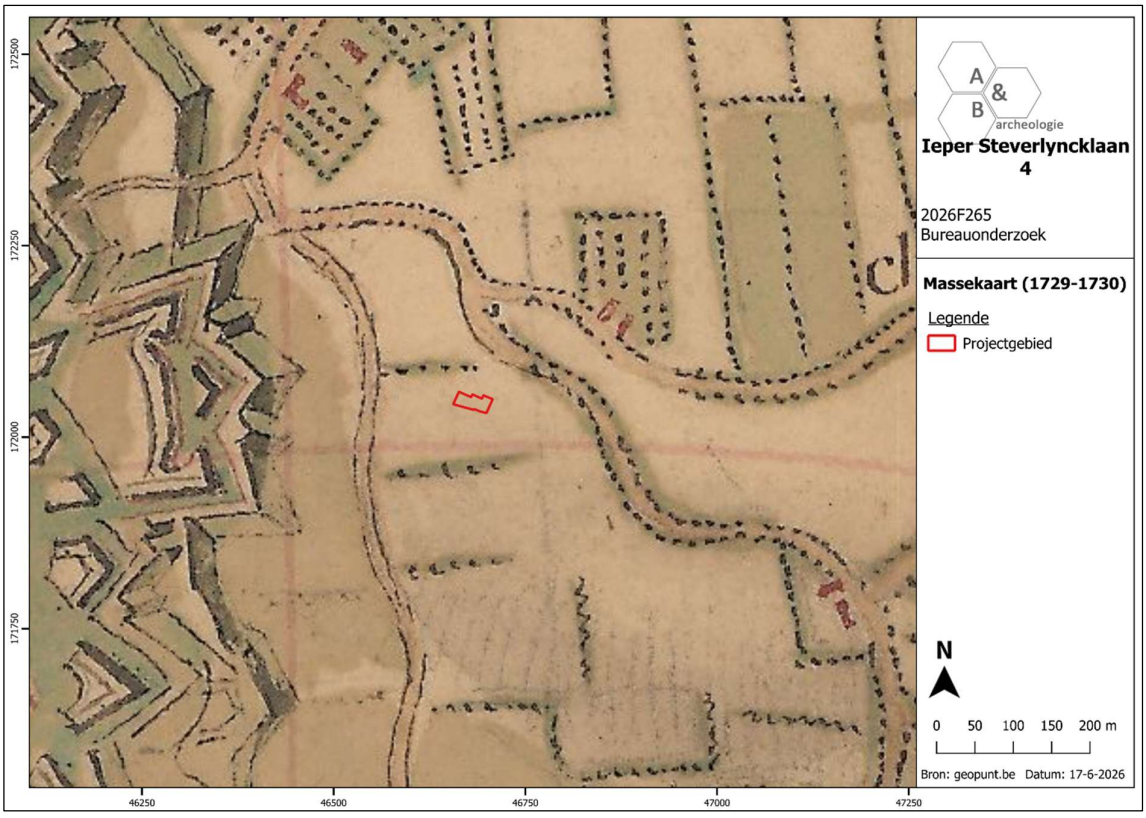
Tijdens de opeenvolgende conflicten tussen de Fransen en de Spanjaarden werd Ieper, dat nog steeds een interessante landschappelijke ligging kende, in de 17de en 18de eeuw uitgebouwd tot een performante vesting. Door de imposante vestingwerken van Vauban transformeerde de stadsrand tot een brede strook van grachten, ravelijnen, bastions, hoornwerken enz. Ook werden kazernes, kruitmagazijnen, drenkplaatsen en dergelijke voorzien. De nieuwe vesting verloor echter alle betekenis vanaf 1852, wanneer beslist werd dat het onafhankelijke België de defensie voortaan zou organiseren vanuit de kringstelling Antwerpen. De ontmanteling van de vesten werd in 1853 in gang gezet en aanvankelijk beperkt tot de afbraak van de noordelijke vestingmuur en tot de verkaveling en verkoop van de ervoor gelegen 'Hollandse' verdedigingsgordel.

In de loop van de 19de eeuw werd het kanaal Ieper-Komen uitgegraven. Daarnaast vonden verschillende (ver-)bouwactiviteiten plaats in de binnenstad. In de periode voor de Eerste Wereldoorlog werd Ieper ook nog uitgebreid ten westen van de historische binnenstad, met o.a. de aanleg van de stationswijk. Deze kon aangelegd worden na de sloop van een deel van de westelijke vestingmuur en het dempen van de Boterplas. Verder bleef Ieper nog voor twee derden omringd door de binnenversterking. De stad werd daarnaast uitgebreid met enkele kleinere buitenwijken, zoals de wijk Kruisstraat, de Kaffer- en de Sterrewijk.

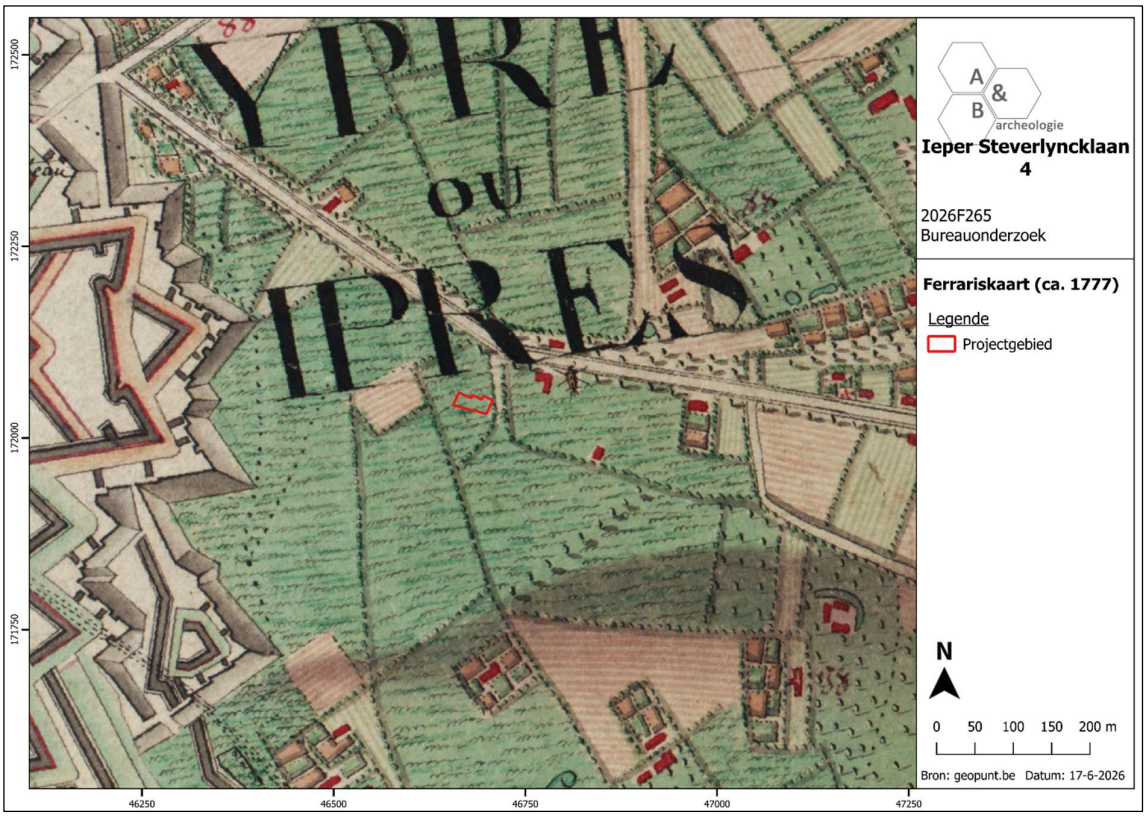
Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Ieper nagenoeg volledig verwoest. De noord-zuid frontlijn vormde een oostelijke bocht rond de stad, de zogenaamde 'Ypres Salient'. Ieper vormde door haar strategische ligging als belangrijk verkeersknooppunt van het door de geallieerden ingenomen hinterland een belangrijk doelwit van Duitse aanvallen, waaronder de Eerste, Tweede en Derde Slag bij Ieper, respectievelijk in 1914, 1915 en 1917, en tenslotte de Slag bij Kemmel in 1918. Desondanks werd de stad nooit door de Duitsers ingenomen. Na de oorlog werd Ieper volledig heropgebouwd.

2.4.2. Projectgebied

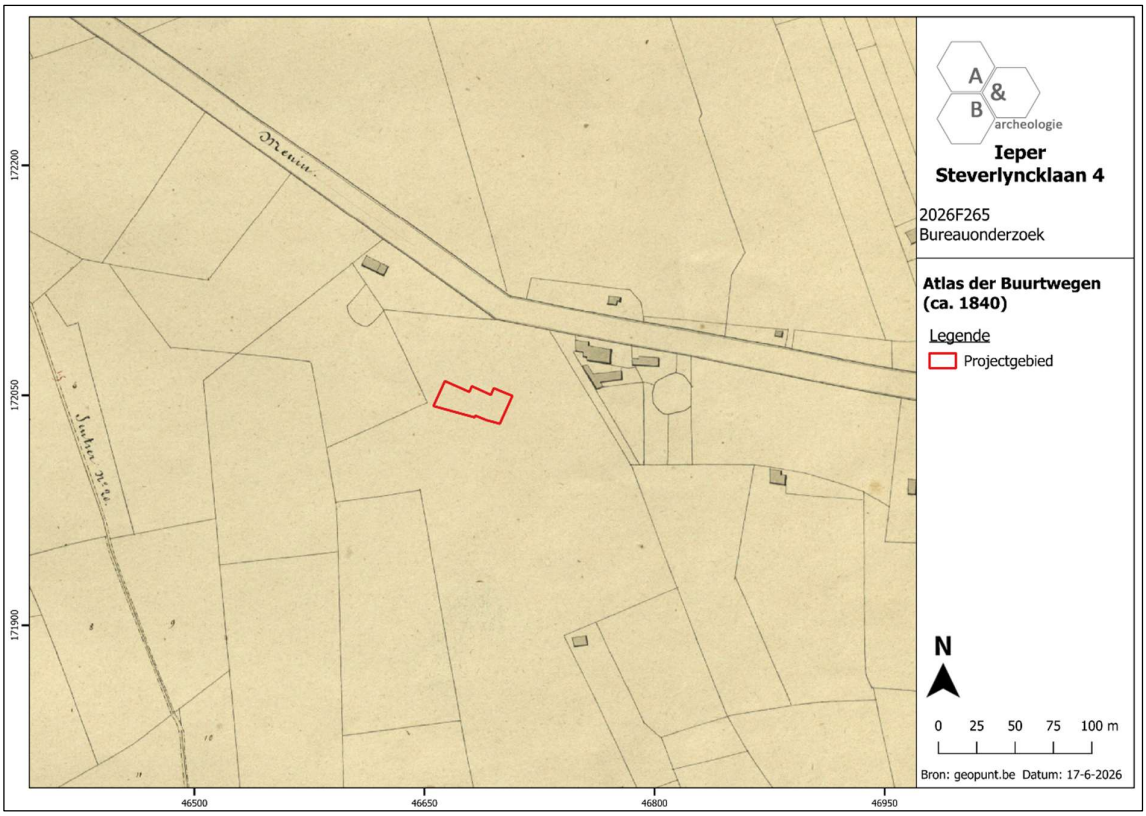
Het plangebied is gelegen buiten de stadsvesten van Ieper. De oudste raadpleegbare en betrouwbare kaart waarop het terrein is afgebeeld is de Massekaart uit 1729-1730. Op deze kaart zijn ten westen van het terrein duidelijk onderdelen van de stadsversterking te onderscheiden. Het plangebied zelf situeert zich echter in een landelijke omgeving, buiten de vesten, ten zuiden van de voorloper van de Meenseweg. Er is in deze periode geen bebouwing aanwezig op het terrein. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 wordt een doodlopend straatje aangegeven ten oosten van het plangebied. Het terrein wordt volledig ingekleurd als weiland. Ook op de 19de-eeuwse kaarten wordt geen bebouwing aangeduid op het terrein. Langsheen de Meenseweg bevinden zich wel enkele hoeves en molens. Op de topografische kaart van 1911 is de huidige Steverlyncklaan te herkennen ten oosten van het plangebied. Het terrein blijft in deze periode nog onbebouwd. De orthofotosequentie uit de Eerste Wereldoorlog geeft aan dat het plangebied en de omgeving errond sterk getroffen werd. Op en rondom het terrein zijn bomkraters te onderscheiden. Andere militaire sporen of structuren lijken niet aanwezig te zijn. Na de oorlog werd de omgeving heropgebouwd. De huidige bebouwing dateert uit de tweede helft van de 20ste eeuw en bleef relatief ongewijzigd tot op heden. De tuin kreeg vanaf het begin van de 21ste eeuw zijn huidige vorm.

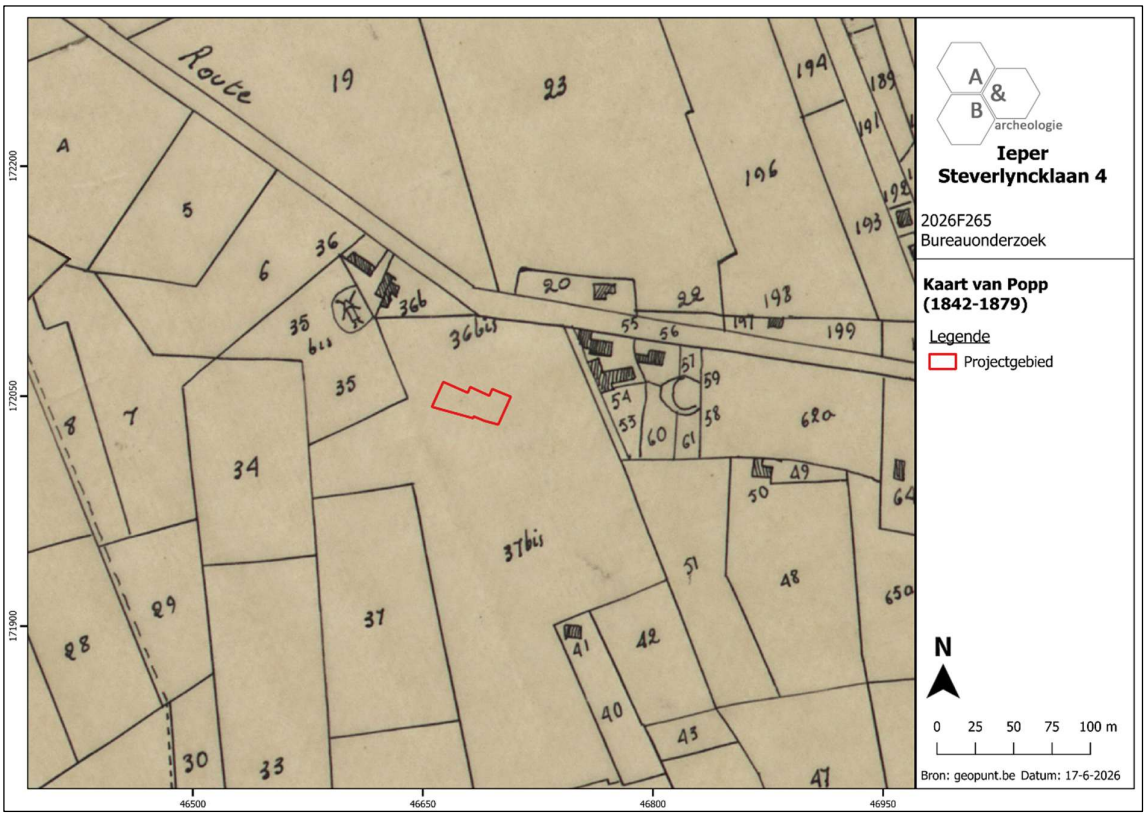
Figuur 31 Uitsnede uit de Massekaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

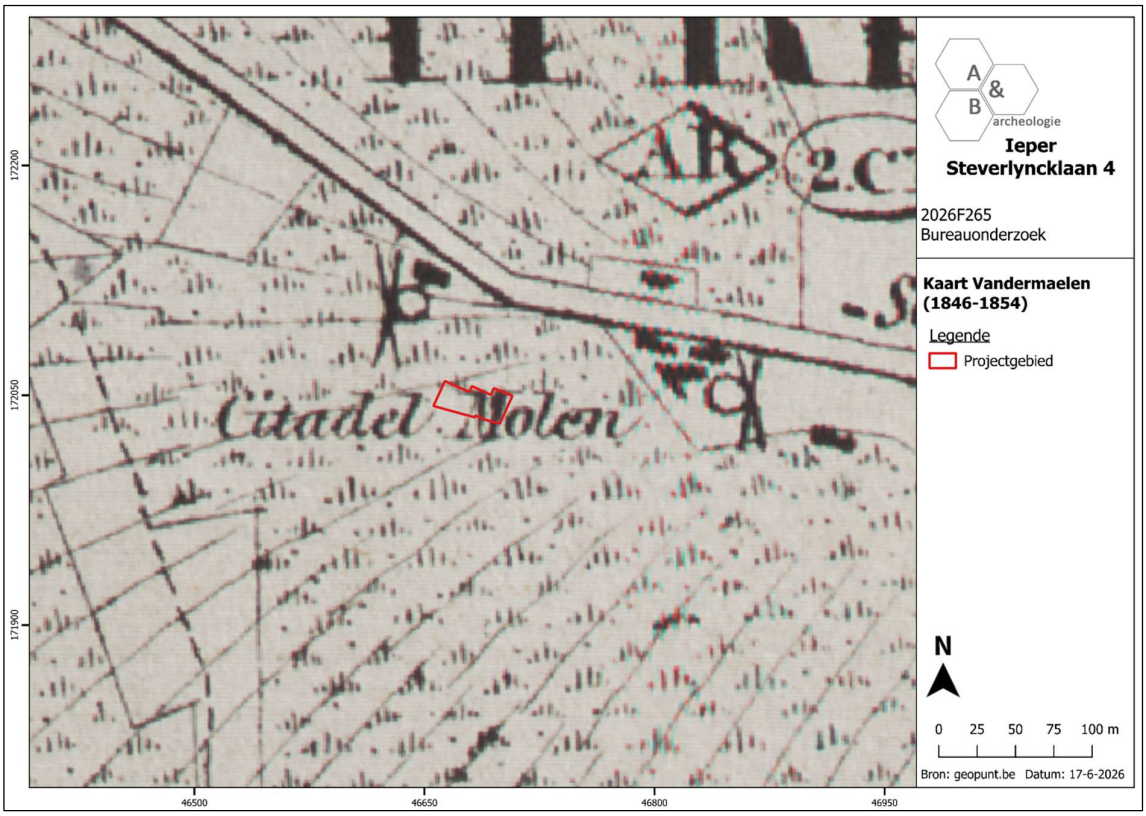
Figuur 32 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

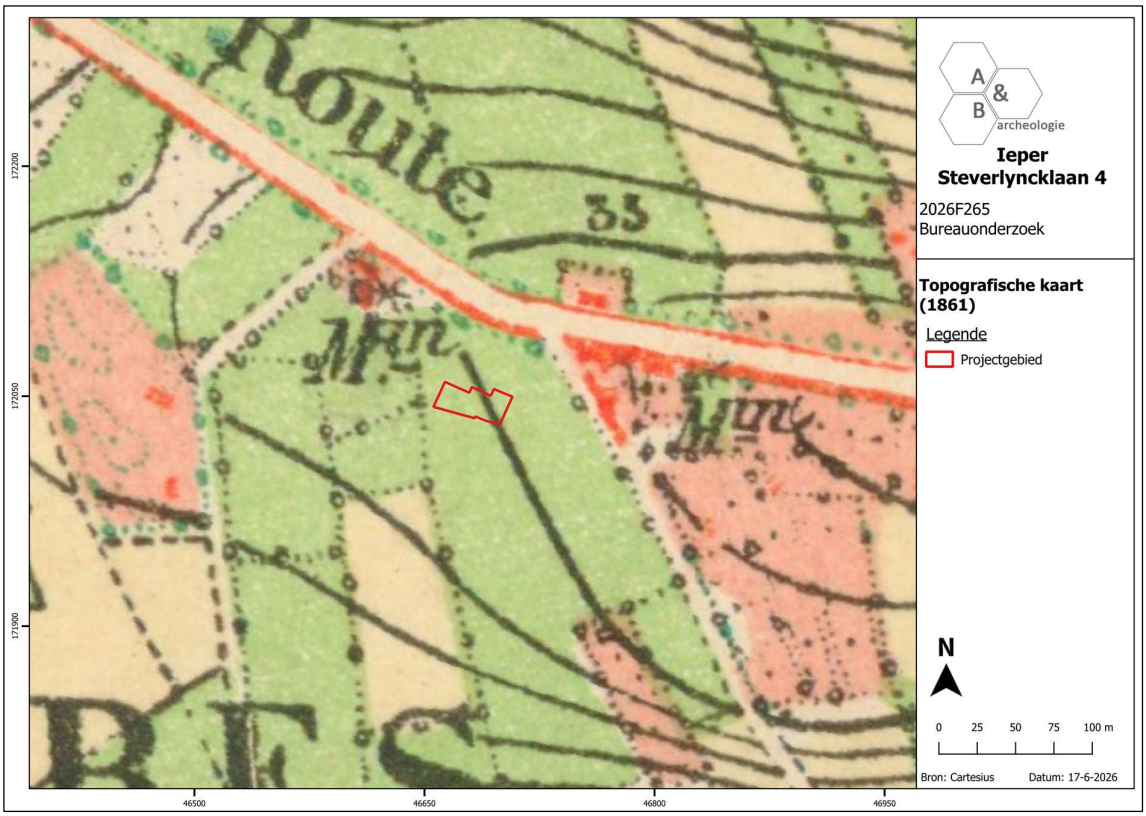
Figuur 33 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

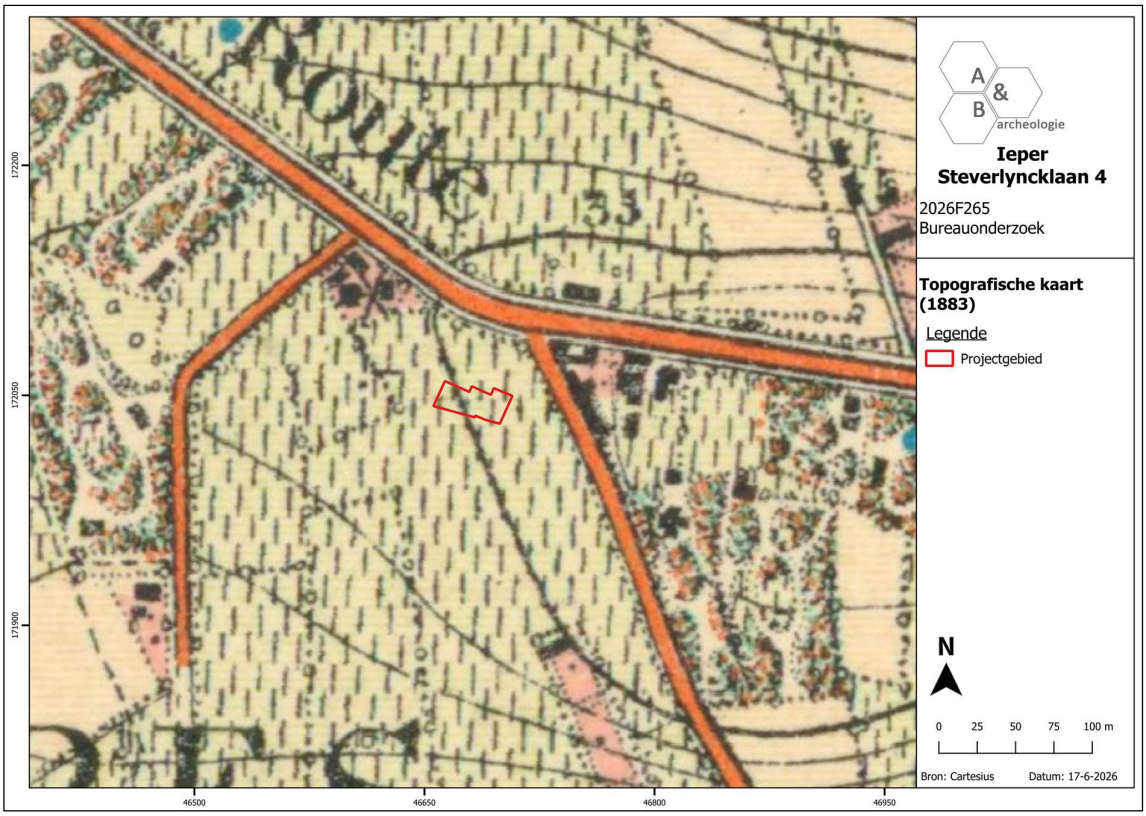
Figuur 34 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)

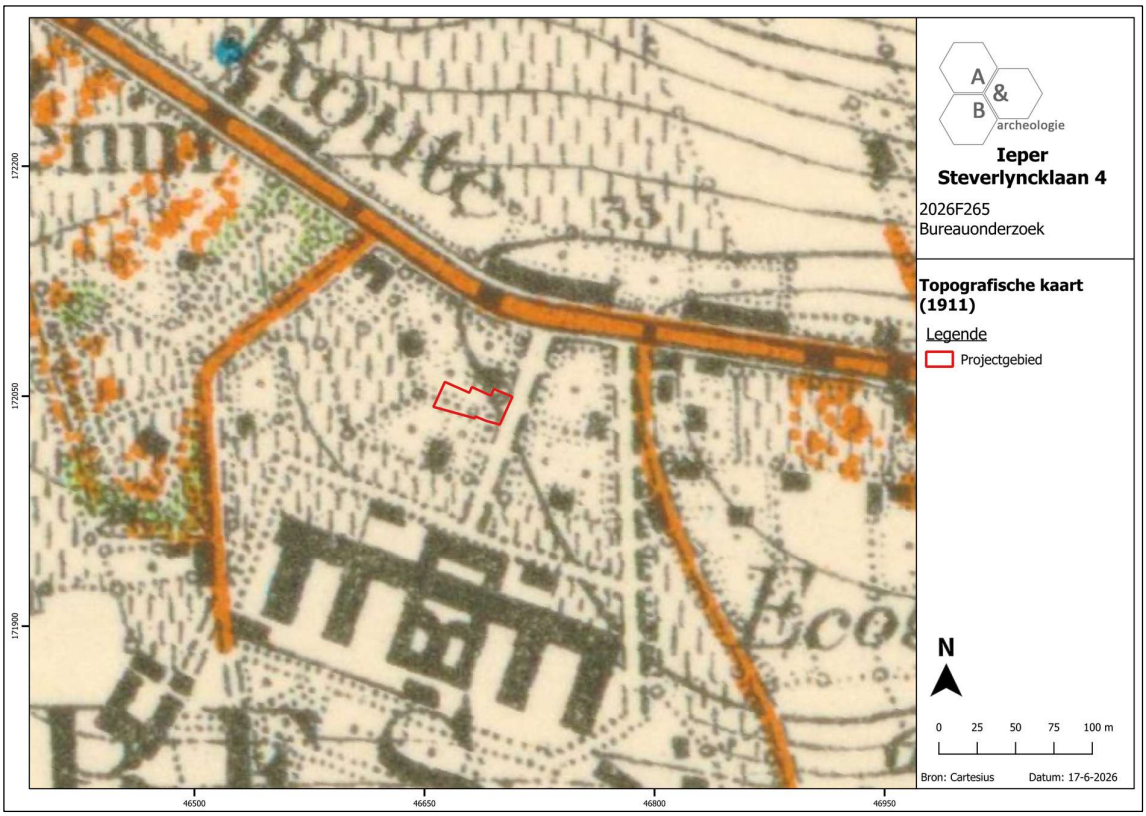
Figuur 35 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)

Figuur 36 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 37 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 38 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 39 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 25 april 1915 (bron: Luchtfoto 1914-1918).

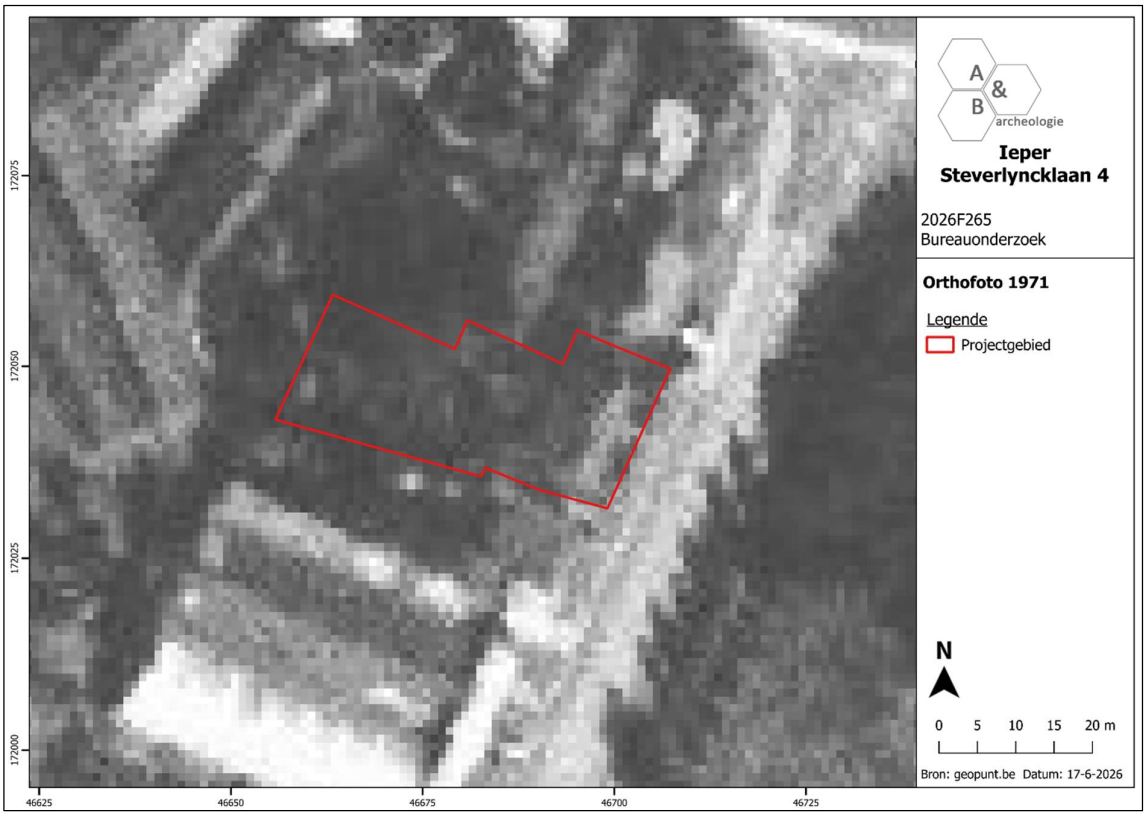
Figuur 40 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2 juli 1917 (bron: Luchtfoto 1914-1918).

Figuur 41 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 16 mei 1918 (bron: Luchtfoto 1914-1918).

Figuur 42 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 31 juli 1918 (bron: Luchtfoto 1914-1918).

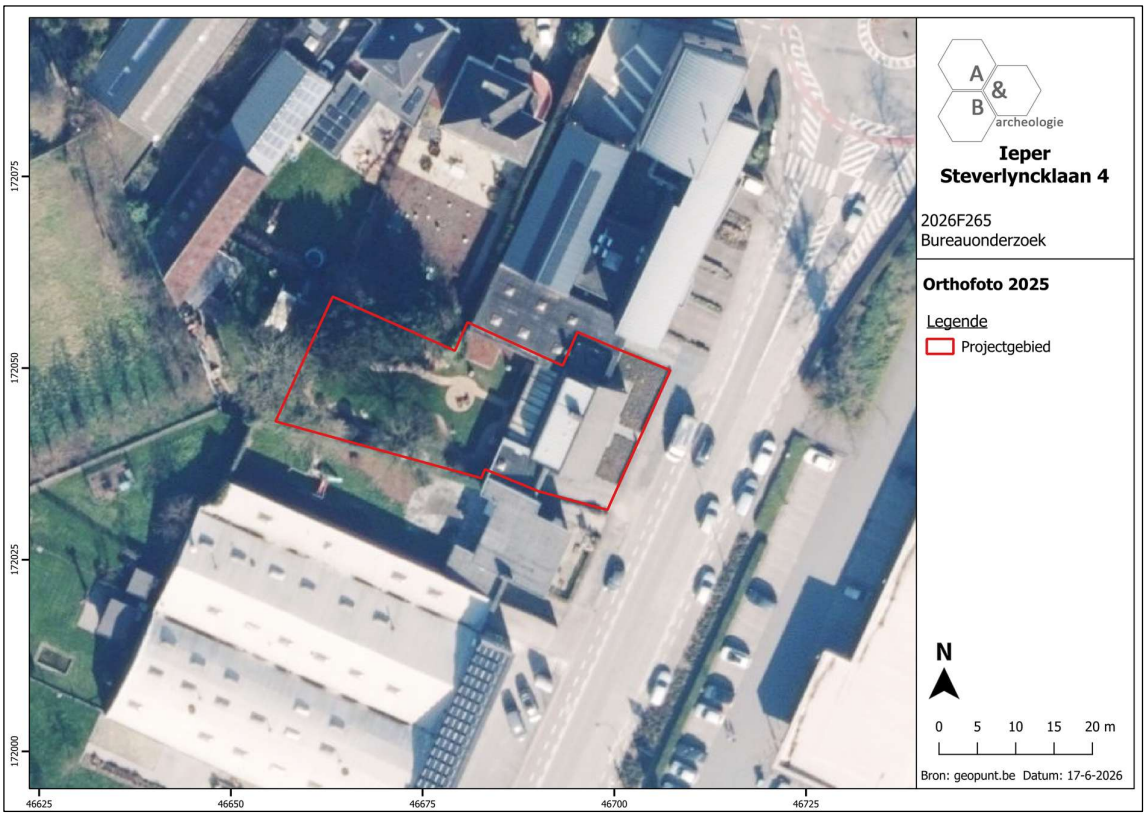
Figuur 43 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 44 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 45 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 46 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2025 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

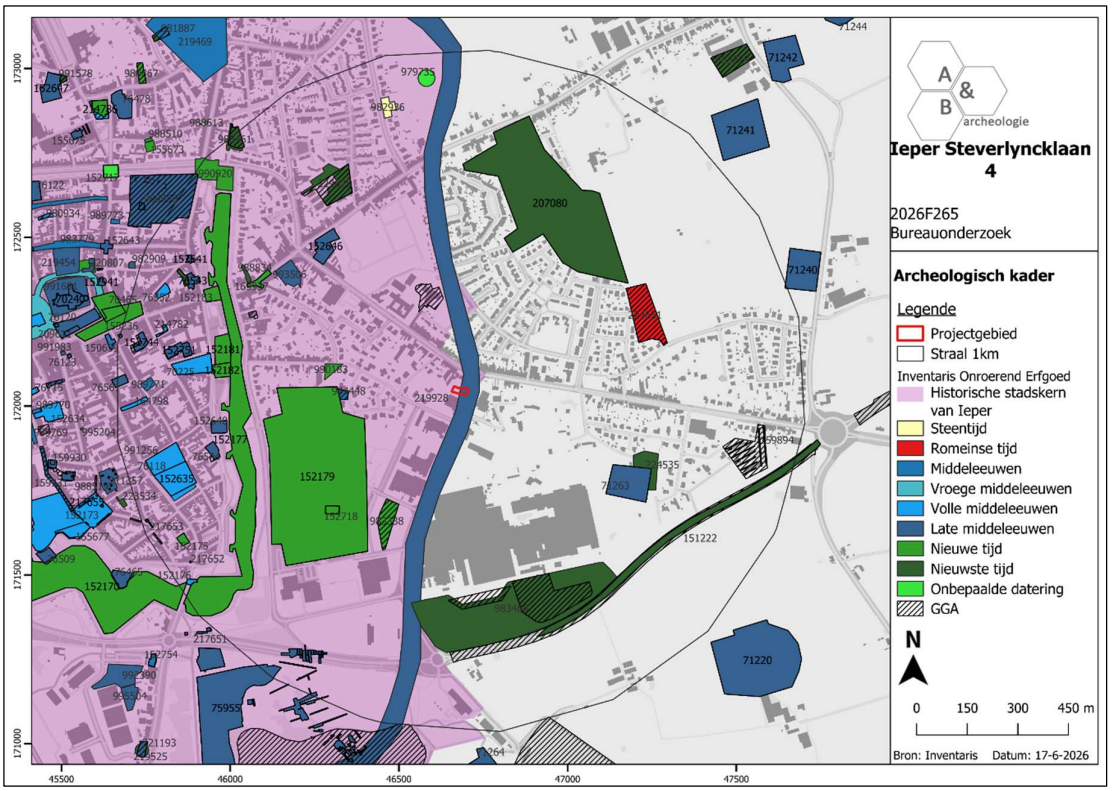
Het plangebied bevindt zich net binnen de afbakening van de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper. Binnen de grenzen van het terrein loopt daarnaast de afbakening van de 'Uterste Veste' (ID 219928[7]). Deze tweede stadsomwalling werd in het begin van de 14de eeuw aangelegd, na een heropflakkering van de Vlaams-Franse twisten. De aanleg werd aangevat in 1302, maar pas in 1328 voltooid. De verdedigingsgordel was 7,6km lang en omsloot een areaal van ca. 500ha. Hij bestond uit een gracht met aan de binnenzijde ervan een aarden wal waarop vermoedelijk een palissade aanwezig was. Op de invalswegen bevonden zich poorten. Het precieze verloop van de Uterste Veste is niet gekend, maar sporen ervan werden al waargenomen aan de Verdronken Weiden en in de Augustijnenstraat. De trapvormige gracht was ca. 18m breed en ca. 1,75m diep. In 1383 werd de buitenste verdedigingsgordel na een mislukte Engelse belegering opgegeven en teruggelegd naar de 13de-eeuwse omwalling. Hoewel de vesten binnen het plangebied gekarteerd worden, is het onzeker of ze ook effectief doorheen het terrein lopen.

Verder worden in de omgeving van het plangebied diverse archeologische locaties aangegeven. Deze bevinden zich hoofdzakelijk binnen de historische stadskern van Ieper, waar de afgelopen decennia verschillende stadskernonderzoeken plaatsvonden. Bij die onderzoeken werd de middeleeuwse oorsprong van Ieper duidelijk aangetoond. Diverse gebouwen, waaronder de verschillende kerken, stadspoorten, de citadel, getuigen daarnaast van het historisch belang van de regio. De sites binnen de stadskern zijn echter minder relevant voor het huidige plangebied, dat buiten de kern gelegen is.

Ook buiten de stadskern zijn echter diverse sites gekend. De oudste vondst gaat daarbij terug tot in de steentijden. Verder verschaften enkele onderzoeken reeds aanwijzingen voor een Romeinse occupatie in de omgeving, maar de bewoningskern werd nog niet teruggevonden. Ook uit de (late) middeleeuwen zijn enkele sites en sporen gekend. Op diverse plaatsen werden daarnaast resten van de verschillende versterkingen rond Ieper aangetroffen. Het overgrote merendeel van de sites is echter te relateren aan de het WOI-verleden van de streek.

De gekende archeologische waarden uit de omgeving van het plangebied worden hieronder per tijdsvlak besproken.

[7] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Uterste Veste*.

Figuur 47 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be).

Figuur 48 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (detail) (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be).

2.5.1. Steentijd

Aan de Jan Ypermanstraat, gelegen op ca. 850m ten noorden van het plangebied, werd bij een opgraving in 2023 een vuurstenen dubbel werktuig (schrabber en steker) aangetroffen (ID 982936[8]). Het artefact werd ruim in de steentijden gedateerd.

2.5.2. Romeinse tijd

Op ca. 550m ten noordoosten van het plangebied werden enkele kuilen met Romeins aardewerk en bouwmateriaal aangesneden (ID 207080[9]). Mogelijk gaat het om zand- of leemwinningskuilen die behoren tot een nabijgelegen bewoningssite.

Meteen ten zuiden van deze locatie werd in 2018 eveneens een leemwinningskuil uit de Romeinse tijd aangetroffen (ID 224651[10]).

In het zuidelijke deel van de opgravingszone aan de Jan Ypermanstraat werden enkele paalsporen, een greppel en een mogelijke akkerlaag aan het licht gebracht (ID 982936[11]). Deze werden op basis van het schaarse vondstmateriaal in de Romeinse periode of vroege middeleeuwen gedateerd. Vermoedelijk behoren de sporen tot de rand van een bewoningszone die zich verder naar het zuiden en mogelijk naar het westen uitstrekt.

2.5.3. Middeleeuwen

Op ca. 550m ten zuidoosten van het plangebied wordt op basis van cartografische bronnen een laatmiddeleeuwse site met walgracht aangeduid (ID 71263[12]). Ook het laatmiddeleeuwse begijnhof van Sint-Thomas, gelegen op ca. 600m ten noordwesten van het plangebied, is gekend via cartografische bronnen (ID 152646[13]).

Ter hoogte van het begijnhof kwamen bij een proefsleuvenonderzoek in 2022 enkele kuilen met laatmiddeleeuws aardewerk aan het licht (ID 984389[14]).

Aan de Frenchlaan 32-42, gelegen op ca. 600m ten noordwesten van het plangebied, werden in 2025 sporen van landinrichting uit de 14de-15de eeuw gedocumenteerd (ID 993506[15]). Het ging om 27 kuilen, 5 lagen, 5 greppels en 4 poelen of depressies. De sporen waren echter gefragmenteerd door de 20ste-eeuwse bebouwing en werden afgedekt door een met asbest vervuilde puinlaag.

[8] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Jan Ypermanstraat 26*.
[9] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Vloei*.
[10] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Oude Kortrijkstraat*.
[11] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Jan Ypermanstraat 26*.
[12] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg (I.5)*.
[13] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Begijnhof Sint-Thomas*.
[14] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg 9-11*.
[15] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Frenchlaan 32-42*.

Aan de Verdronken Weiden, gelegen op ca.1km ten zuidwesten van het plangebied, vonden in de jaren 1990 opgravingen plaats (ID 75955[16]). Hierbij werden sporen van laatmiddeleeuwse bewoning en artisanale activiteiten aangetroffen. De ambachtelijke wijk werd verwoest bij de belegering van de stad Ieper door de Engelse en Gentse troepen in 1383. In de 16de eeuw was opnieuw bewoning aanwezig op het terrein, dat in de tweede helft van de 17de eeuw echter door Vauban onder water werd gezet (cf. verdronken weiden).

2.5.4. Nieuwe en nieuwste tijd

De citadel van Ieper bevond zich op ca. 400m ten (zuid)westen van het plangebied (ID 152179[17]). De bouw ervan werd aangevat in 1596. In 1678 werd de citadel vervangen door een hoornwerk. Ter hoogte van locatie 152718[18] werden de 17de-eeuwse bakstenen bekledingsmuren van de hoofdwal van een halve maan aangetroffen. De muur was 2,25m breed en langs de binnenkant voorzien van steunberen.

Ten oosten van de citadel werd een geofysisch onderzoek een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op locatie 983338[19]. Het geofysisch onderzoek bracht enkele anomalieën aan het licht, waaronder mogelijke springtuigen uit de Eerste Wereldoorlog, barakken en een mogelijke kabel. Het proefsleuvenonderzoek bevestigde de aanwezigheid van een kabel en een barak. Daarnaast werden diverse bomkraters en enkele ontstekers/transportvijzen aangetroffen. Verder kwamen op het terrein nog enkele laat- tot postmiddeleeuwse greppels voor, waarvan enkele overeenkwamen met de 19de-eeuwse perceelsgrenzen.

Op locatie 984448[20], ten noordoosten van de citadel, werden bij een proefputtenonderzoek in 2021 enkele ophogingspakketten met postmiddeleeuws aardewerk en een Brits .303 patroon gedocumenteerd.

Ter hoogte van de Maarschalk Frenchlaan, gelegen net buiten het historisch centrum van Ieper, ten oosten van de Menenpoort, werden bij een opgraving in 2012 muurresten van de Vaubanversterking gedocumenteerd (ID 163937[21]). Daarnaast werden paardenskeletten en een bomkrater uit de Eerste Wereldoorlog aangesneden.

Ten noorden van deze locatie werden in 2023 restanten van muren aangetroffen die op basis van de stratigrafie na de sloop en het dempen van de voorsversterking van de Vaubanvesten (na 1781) gedateerd konden worden (ID 988834[22]). Wellicht dateren de structuren uit de 19de-20ste eeuw.

[16] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Verdronken Weiden*.

[17] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Citadel*.

[18] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Atletiekpiste*.

[19] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Steverlyncklaan*.

[20] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vaubanstraat*.

[21] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Maarschalk Frenchlaan*.

[22] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Frenchlaan 15*.

Verder ten noorden, aan de Vaubanstraat 42, bracht een opgraving enkele muursegmenten van het hoornwerk van Antwerpen aan het licht (ID 990183[23]). De muur bestond uit bakstenen en had een breedte van 1,8m. Ze was voorzien van vier steunberen. Na 1815 werd het hoornwerk door de Hollanders verstevigd en voorzien van een parament in gele baksteen en natuursteen. Het hoornwerk werd tussen 1853 en 1900 gesloopt. Naast sporen van het hoornwerk werd een bomkrater uit de Eerste Wereldoorlog gedocumenteerd.

Een proefsleuvenonderzoek aan de Basculestraat, gelegen op ca. 700m ten noordwesten van het plangebied, bracht een loopgraaf en een bomkrater uit de Eerste Wereldoorlog aan het licht (ID 224625[24]).

Bij de eerder aangehaalde opgraving aan de Jan Ypermanstraat werd centraal op het terrein een enorme gracht aangesneden (ID 982936[25]). De vondsten uit de context en een ^{14}C-analyse dateerden de context in de 15de eeuw. Ondanks zijn opmerkelijke omvang wordt de gracht niet aangegeven op historische kaarten; mogelijk werd de structuur snel gedempt. Op basis van het vele afval in de vulling, werd vermoed dat het om een walgracht zou kunnen gaan. Verder werden op het terrein enkele afvalcontexten, die te relateren zijn aan de Britse geschutsopstellingen, aangetroffen.

Ter hoogte van locatie 207080[26] werd in 1917-1918 Sapper Camp aangelegd. Ook bevond zich op het terrein een loopgravenstelsel uit de Vierde Slag bij Ieper. Tijdens een archeologisch onderzoek werden op het terrein loopgraafsegmenten, bomkraters, muurresten, afvalmateriaal en een grafkuil met resten van vijf militairen aangetroffen. Daarnaast kwamen enkele veldovens voor baksteenproductie uit de nieuwe tijd aan het licht.

Ten zuiden van deze locatie werden vier verschillende loopgraven, die reeds gekend waren uit historische bronnen, aangesneden (ID 224651[27]). Het ging om drie verbindingsloopgraven en een Britse gevechtsloopgraaf.

Op ca. 600m ten oosten van het plangebied werden bij een proefsleuvenonderzoek in 2018 sporen van een loopgraaf aangetroffen (ID 224535[28]). De structuur was reeds gekend via historische kaarten.

Bij de opvolging van de aanleg van een tracé aan de Zuiderring, gelegen nabij 'Hellfire Corner', werden enkele WOI-gerelateerde sporen en vondsten aangetroffen (ID 151222[29]). Zo werden resten van twee Britse soldaten opgegraven, naast een klein munitiedepot met acht 18-ponders en een kleine verbandpost met twee toegangen en vermoedelijk twee kamers. Het vondstmateriaal bestond uit resten van een draagberrie, twee dwarsliggers van een Decauvillespoor, enkele telefoonkabels en andere kabels, buissegmenten, golfijzerplaten, veldflessen, glazen flessen, een gamel en een SRD-kruik.

[23] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vaubanstraat 42*.

[24] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Basculestraat*.

[25] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Jan Ypermanstraat 26*.

[26] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Vloei*.

[27] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Oude Kortrijkstraat*.

[28] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg*.

[29] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Zuiderring (Hellfire Corner)*.

Nog aan de Zuiderring, ter hoogte van locatie 983468[30], werd een geofysisch onderzoek, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het geofysisch onderzoek bracht sporen aan het licht van opgevulde uitgravingen of putten, mogelijk te interpreteren als loopgraven of bomkraters, munitieresten, schuilplaatsen of geschutsopstellingen, een zone met baksteenpuin en/of gefragmenteerde bakstenen funderingen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden deze resultaten gevalideerd. Er werd een groot aantal bomkraters en recente verstoringen gedocumenteerd. Ook werd een kabel uit de Eerste Wereldoorlog, een restant van een smalspoor en een wielas van een veldkanon met deels bewaarde spaken aangetroffen. Daarnaast kwam een mogelijk loopgraafsegment aan het licht. Het zou echter ook om een perceelsgreppel kunnen gaan.

Bij een proefsleuvenonderzoek aan de Meenseweg, op ca. 900m ten oosten van het plangebied, werden in 2011 67 bomkraters, restanten van een loopgraaf met fire-bay, projectielen en geweermunitie uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen (ID 159894[31]). Verder werden op het terrein enkele postmiddeleeuwse afvalkuilen en perceelsgreppels gedocumenteerd.

2.5.5. Onbepaalde datering

Op ca. 950m ten noorden van het plangebied werd een decoratief beslag, uitlopend in de ene helft van een gesp aangetroffen bij metaaldetectie (ID 979735[32]). Het object kon niet met zekerheid gedateerd worden.

[30] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Zuiderring*.

[31] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg IV*.

[32] Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ypermanstraat I*.

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied was lange tijd gelegen in een landelijke omgeving, buiten de stadsvesten van Ieper. Het was tot in de 20ste eeuw onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het terrein en de omgeving errond getroffen door granaatinslagen. Andere militaire structuren lijken niet aanwezig geweest te zijn. Na de oorlog werd de omgeving heropgebouwd. In de tweede helft van de 20ste eeuw kwam de huidige bebouwing op het terrein tot stand. Deze onderging doorheen de decennia weinig veranderingen. De tuin kreeg aan het begin van de 21ste eeuw zijn huidige vorm. De vernietigingen uit de Eerste Wereldoorlog en de huidige bebouwing hebben mogelijk reeds een impact gehad op het archeologisch vlak en op eventuele oudere sporen.

- Ieper is gelegen in de Westhoek en maakt deel uit van de Vlaamse zandleemstreek. Ten zuiden en ten oosten van de stad liggen enkele heuvelruggen die oplopen tot ca. +58m TAW (ten oosten) en ca. +154m TAW (Kemmelberg, ten zuiden). Deze heuvels kennen uitlopers tot in de Ieperse deelgemeenten Voormezele en Hollebeke. Het grondgebied van de stad Ieper is echter minder hoog gelegen en helt licht af naar de Ieperlee, de waterloop die de stad van zuid naar noord doorkruist. Verder kan het kanaal Ieper-IJzer duidelijk onderscheiden worden als lagergelegen zone in het landschap. De wallen rondom het oostelijke en zuidelijke deel van de stadskern zijn dan weer als hogere zones aangemerkt. Het plangebied bevindt zich op een noordwestelijke uitloper van een noordoost-zuidwest gerichte heuvelrug die zich ten zuidoosten van de stad bevindt. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is te zien dat het terrein algemeen ietwat oploopt van zuidoost (ca. +35,4m TAW) naar noordwest (ca. +36,0m TAW). Bodemkundig worden vergraven gronden en/of matig droge tot matig natte (lichte) zandleembodems verwacht op het terrein.

- Het plangebied bevindt zich net binnen de afbakening van de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper. Binnen de grenzen van het terrein loopt daarnaast de afbakening van de 'Uterste Veste'. Deze tweede stadsomwalling werd in het begin van de 14de eeuw aangelegd, na een heropflakkering van de Vlaams-Franse twisten. In 1383 werd de buitenste verdedigingsgordel na een mislukte Engelse belegering opgegeven en teruggelegd naar de 13de-eeuwse omwalling. Het precieze verloop van de Uterste Veste is niet gekend, maar sporen ervan werden al waargenomen aan de Verdronken Weiden en in de Augustijnenstraat. Het is onzeker of er op het terrein resten van de stadsversterking zullen voorkomen. Verder worden in de omgeving van het plangebied diverse archeologische locaties aangegeven. Deze bevinden zich hoofdzakelijk binnen de historische stadskern van Ieper, maar ook buiten de stadskern zijn diverse sites gekend. De oudste vondst gaat daarbij terug tot in de steentijden. Verder verschaften enkele onderzoeken reeds aanwijzingen voor een Romeinse occupatie in de omgeving, maar de bewoningskern werd nog niet teruggevonden. Ook uit de (late) middeleeuwen zijn enkele sites en sporen gekend. Op diverse plaatsen werden daarnaast resten van de verschillende versterkingen rond Ieper aangetroffen. Het overgrote merendeel van de sites is echter te relateren aan de het WOI-verleden van de streek.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De initiatiefnemer wenst de bestaande bebouwing te vervangen door twee nieuwe woningen. Hiertoe wordt de bestaande woning in eerste instantie gesloopt, net als de bijgebouwen en de omliggende verhardingen. Vervolgens worden op de plaats van de huidige woning twee nieuwe halfopen woningen (elk ca. 100m²) gebouwd. Voor de fundering dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van ca. 80 à 100cm. Bij elke woning wordt een oprit en terras voorzien in betonklinkers. Beide woningen zullen omgeven worden door een voor- en achtertuin. In de achtertuin wordt bij elke woning een wadi (ca. 6,83m²) aangelegd tot een diepte van ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau, alsook een regenwaterput (10.000l), een pompput (1.500l) en een controleput. In de achtertuin blijven de bestaande loofbomen behouden. Verder wordt hier een nieuw gazon aangelegd. De bodemingrepen situeren zich dus voornamelijk ter hoogte van de huidige bebouwing. Deze zone is wellicht reeds enigszins geroerd. In de achtertuin vinden enkel oppervlakkige ingrepen (aanleg gazon en klinkerverharding) en diepere ingrepen met een zeer beperkte oppervlakte (aanleg wadi's en putten) plaats.

Hoewel de omgeving van het plangebied archeologisch relevant is, zullen de geplande werken een geringe bijkomende impact uitoefenen op het bodemarchief. De kans dat relevante archeologische kenniswinst geboekt zal worden bij een verder vooronderzoek van de beperkte (en vermoedelijk reeds grotendeels geroerde) verstoringszones wordt klein geacht. Er wordt in het kader van de geplande werken dan ook geen verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

  Het plangebied is gelegen buiten de stadsvesten van Ieper. De oudste raadpleegbare en betrouwbare kaart waarop het terrein is afgebeeld is de Massekaart uit 1729-1730. Op deze kaart zijn ten westen van het terrein duidelijk onderdelen van de stadsversterking te onderscheiden. Het plangebied zelf situeert zich echter in een landelijke omgeving, buiten de vesten, ten zuiden van de voorloper van de Meenseweg. Er is in deze periode geen bebouwing aanwezig op het terrein. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 wordt een doodlopend straatje aangegeven ten oosten van het plangebied. Het terrein wordt volledig ingekleurd als weiland. Ook op de 19de-eeuwse kaarten wordt geen bebouwing aangeduid op het terrein. Langsheen de Meenseweg bevinden zich wel enkele hoeves en molens. Op de topografische kaart van 1911 is de huidige Steverlyncklaan te herkennen ten oosten van het plangebied. Het terrein blijft in deze periode nog onbebouwd. De orthofotosequentie uit de Eerste Wereldoorlog geeft aan dat het plangebied en de omgeving errond sterk getroffen werd. Op en rondom het terrein zijn bomkraters te onderscheiden. Andere militaire sporen of structuren lijken niet aanwezig te zijn. Na de oorlog werd de omgeving heropgebouwd. De huidige bebouwing dateert uit de tweede helft van de 20ste eeuw en bleef relatief ongewijzigd tot op heden. De tuin kreeg vanaf het begin van de 21ste eeuw zijn huidige vorm.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

  De huidige bebouwing en de verwoestingen tijdens de Eerste Wereldoorlog zouden een impact gehad kunnen hebben op het archeologisch niveau. De bodemkaart geeft daarnaast sterk vergraven gronden aan.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

  Niet van toepassing.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

  De initiatiefnemer wenst de bestaande bebouwing te vervangen door twee nieuwe woningen. Hiertoe wordt de bestaande woning in eerste instantie gesloopt, net als de bijgebouwen en de omliggende verhardingen. Vervolgens worden op de plaats van de huidige woning twee nieuwe halfopen woningen (elk ca. 100m²) gebouwd. Voor de fundering dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van ca. 80 à 100cm. Bij elke woning wordt een oprit en terras voorzien in betonklinkers. Beide woningen zullen omgeven worden door een voor- en achtertuin. In de achtertuin wordt bij elke woning een wadi (ca. 6,83m²) aangelegd tot een diepte van ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau, alsook een regenwaterput (10.000l), een pompput (1.500l) en een controleput. In de achtertuin blijven de bestaande loofbomen behouden. Verder wordt hier een nieuw gazon aangelegd. De bodemingrepen situeren zich dus voornamelijk ter hoogte van de huidige bebouwing. Deze zone is wellicht reeds enigszins geroerd. In de achtertuin vinden enkel oppervlakkige ingrepen (aanleg gazon

en klinkerverharding) en diepere ingrepen met een zeer beperkte oppervlakte (aanleg wadi's en putten) plaats.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

  De aan- of afwezigheid van een archeologische site is op basis van het bureauonderzoek alleen niet met zekerheid bepaald worden. Gezien de bodemingrepen grotendeels samenvallen met de huidige bebouwing en de overige ingrepen beperkt zijn in oppervlakte en/of diepte, wordt de kans klein geacht dat een verder vooronderzoek relevante kennisvermeerdering zal inhouden.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

  Niet van toepassing. Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen aan de Steverlyncklaan 4 te Ieper (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper, waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 300m² en de bodemingreep minstens 100m² beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is ca. 774m² groot en situeert zich ten westen van de Steverlyncklaan, ter hoogte van huisnummer 4. In het oosten is op het terrein een woning met omliggende verhardingen gelegen. Het westelijke deel van het plangebied is in gebruik als tuingrond met paden en aanplantingen. In deze zone zijn daarnaast drie bijgebouwen aanwezig.

Het plangebied was lange tijd gelegen in een landelijke omgeving, buiten de stadsvesten van Ieper. Het was tot in de 20ste eeuw onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het terrein en de omgeving errond getroffen door granaatinslagen. Andere militaire structuren lijken niet aanwezig geweest te zijn. Na de oorlog werd de omgeving heropgebouwd. In de tweede helft van de 20ste eeuw kwam de huidige bebouwing op het terrein tot stand. Deze onderging doorheen de decennia weinig veranderingen. De tuin kreeg aan het begin van de 21ste eeuw zijn huidige vorm. De vernietigingen uit de Eerste Wereldoorlog en de huidige bebouwing hebben mogelijk reeds een impact gehad op het archeologisch vlak en op eventuele oudere sporen.

Ieper is gelegen in de Westhoek en maakt deel uit van de Vlaamse zandleemstreek. Ten zuiden en ten oosten van de stad liggen enkele heuvelruggen die oplopen tot ca. +58m TAW (ten oosten) en ca. +154m TAW (Kemmelberg, ten zuiden). Deze heuvels kennen uitlopers tot in de Ieperse deelgemeenten Voormezele en Hollebeke. Het grondgebied van de stad Ieper is echter minder hoog gelegen en helt licht af naar de Ieperlee, de waterloop die de stad van zuid naar noord doorkruist. Verder kan het kanaal Ieper-IJzer duidelijk onderscheiden worden als lagergelegen zone in het landschap. De wallen rondom het oostelijke en zuidelijke deel van de stadskern zijn dan weer als hogere zones aangemerkt. Het plangebied bevindt zich op een noordwestelijke uitloper van een noordoost-zuidwest gerichte heuvelrug die zich ten zuidoosten van de stad bevindt. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is te zien dat het terrein algemeen ietwat oploopt van zuidoost (ca. +35,4m TAW) naar noordwest (ca. +36,0m TAW). Bodemkundig worden vergraven gronden en/of matig droge tot matig natte (lichte) zandleembodems verwacht op het terrein.

Het plangebied bevindt zich net binnen de afbakening van de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Ieper. Binnen de grenzen van het terrein loopt daarnaast de afbakening van de 'Uterste Veste'. Deze tweede stadsomwalling werd in het begin van de 14de eeuw aangelegd, na een heropflakkering van de Vlaams-Franse twisten. In 1383 werd de buitenste verdedigingsgordel na een mislukte Engelse belegering opgegeven en teruggelegd naar de 13de-eeuwse omwalling. Het precieze verloop van de Uterste Veste is niet gekend, maar sporen ervan werden al waargenomen aan de Verdronken Weiden en in de Augustijnenstraat. Het is onzeker of er op het terrein resten van de stadsversterking zullen voorkomen. Verder worden in de omgeving van het plangebied diverse

archeologische locaties aangegeven. Deze bevinden zich hoofdzakelijk binnen de historische stadskern van Ieper, maar ook buiten de stadskern zijn diverse sites gekend. De oudste vondst gaat daarbij terug tot in de steentijden. Verder verschaften enkele onderzoeken reeds aanwijzingen voor een Romeinse occupatie in de omgeving, maar de bewoningskern werd nog niet teruggevonden. Ook uit de (late) middeleeuwen zijn enkele sites en sporen gekend. Op diverse plaatsen werden daarnaast resten van de verschillende versterkingen rond Ieper aangetroffen. Het overgrote merendeel van de sites is echter te relateren aan de het WOI-verleden van de streek.

De initiatiefnemer wenst de bestaande bebouwing te vervangen door twee nieuwe woningen. Hiertoe wordt de bestaande woning in eerste instantie gesloopt, net als de bijgebouwen en de omliggende verhardingen. Vervolgens worden op de plaats van de huidige woning twee nieuwe halfopen woningen (elk ca. 100m²) gebouwd. Voor de fundering dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van ca. 80 à 100cm. Bij elke woning wordt een oprit en terras voorzien in betonklinkers. Beide woningen zullen omgeven worden door een voor- en achtertuin. In de achtertuin wordt bij elke woning een wadi (ca. 6,83m²) aangelegd tot een diepte van ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau, alsook een regenwaterput (10.000l), een pompput (1.500l) en een controleput. In de achtertuin blijven de bestaande loofbomen behouden. Verder wordt hier een nieuw gazon aangelegd.

De bodemingrepen situeren zich dus voornamelijk ter hoogte van de huidige bebouwing. Deze zone is wellicht reeds enigszins geroerd. In de achtertuin vinden enkel oppervlakkige ingrepen (aanleg gazon en klinkerverharding) en diepere ingrepen met een zeer beperkte oppervlakte (aanleg wadi's en putten) plaats.

Hoewel de omgeving van het plangebied archeologisch relevant is, zullen de geplande werken een geringe bijkomende impact uitoefenen op het bodemarchief. De kans dat relevante archeologische kenniswinst geboekt zal worden bij een verder vooronderzoek van de beperkte (en vermoedelijk reeds grotendeels geroerde) verstoringszones wordt klein geacht. Er wordt in het kader van de geplande werken dan ook geen verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd.

5. Bibliografie

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Atletiekpiste*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/152718.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Basculestraat*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224625.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Begijnhof Sint-Thomas*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/152646.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Citadel*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/152179.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Vloei*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/207080.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Frenchlaan 15*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988834.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Frenchlaan 32-42*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/993506.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Historische stadskern van Ieper*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140005.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ieper*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14133.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Jan Ypermanstraat 26*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/982936.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Maarschalk Frenchlaan*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/163937.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg (I. 5)*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71263.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg 9-11*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984389.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg IV*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/159894.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Meenseweg*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224535.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Oude Kortrijkstraat*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224651.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Steverlyncklaan*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983338.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Uterste Veste*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/219928.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vaubanstraat 42*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990183.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vaubanstraat*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984448.

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Verdronken Weiden*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/75955.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ypermanstraat I*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979735.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Zuiderring (Hellfire Corner)*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/151222.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Zuiderring*, geraadpleegd op 18 juni 2026 op https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983468.
- http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/
- http://www.geopunt.be/kaart
- http://www.ngi.be/topomapviewer/
- https://www.google.com/maps.

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be). 7
Figuur 2 Uitsnede uit het inplantingsplan van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer). 8
Figuur 3 Uitsnede uit het gevelplan (voorgevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer). .. 8
Figuur 4 Uitsnede uit het gevelplan (achtergevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer). 9
Figuur 5 Uitsnede uit het gevelplan (linker gevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer). 9
Figuur 6 Uitsnede uit het gevelplan (rechter gevel) van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer). 10
Figuur 7 Terreinprofiel van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer)..... 10
Figuur 8 Zicht op de woning met huisnummer 4 langs de Steverlyncklaan (bron: https://www.google.be/maps). 11
Figuur 9 Uitsnede uit het ontwerpplan, geprojecteerd op het GRB (bron: initiatiefnemer). 12
Figuur 10 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer). 13
Figuur 11 Uitsnede uit het gevelplan (voorgevel) van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer). ... 13
Figuur 12 Uitsnede uit het gevelplan (achtergevel) van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer). 14
Figuur 13 Uitsnede uit het funderings- en rioleringsplan (bron: initiatiefnemer). 14
Figuur 14 Uitsnede uit het ontwerpplan van het gelijkvloers (bron: initiatiefnemer). 15
Figuur 15 Doorsnede 1.1 (bron: initiatiefnemer). 15
Figuur 16 Doorsnede 2.2 (bron: initiatiefnemer). 16
Figuur 17 Doorsnede 3.3 (bron: initiatiefnemer). 16
Figuur 18 Doorsnede 4.4 (bron: initiatiefnemer). 17
Figuur 19 Terreinprofiel van de nieuwe toestand (bron: initiatiefnemer)..... 17
Figuur 20 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 19
Figuur 21 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 19
Figuur 22 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be). 20
Figuur 23 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). 20
Figuur 24 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be). 21
Figuur 25 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be). 22
Figuur 26 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be). 22
Figuur 27 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV). 23
Figuur 28 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be)..... 24
Figuur 29 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). 25
Figuur 30 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 1 (bron: geopunt.be). 25
Figuur 31 Uitsnede uit de Massekaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)..... 28
Figuur 32 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)..... 29
Figuur 33 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). 29
Figuur 34 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)..... 30

Figuur 35 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be) 30
Figuur 36 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI). 31
Figuur 37 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI). 31
Figuur 38 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI). 32
Figuur 39 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 25 april 1915 (bron: Luchtfoto 1914-1918). .. 32
Figuur 40 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2 juli 1917 (bron: Luchtfoto 1914-1918)..... 33
Figuur 41 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 16 mei 1918 (bron: Luchtfoto 1914-1918). ... 33
Figuur 42 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 31 juli 1918 (bron: Luchtfoto 1914-1918)..... 34
Figuur 43 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be)..... 34
Figuur 44 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be). 35
Figuur 45 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be). 35
Figuur 46 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2025 (bron: geopunt.be)..... 36
Figuur 47 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be)..... 38
Figuur 48 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (detail) (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be). 38